JAVA-BODE.

…WS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

…º. 1860. Zaturdag, 4 Augustus. Nº. 62.

… Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co., te *Pasaroean* bij …ERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & Co. en A. A. RUZETTE; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Madioen* bij G. A. HOGENRAAD; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; te *Amboina* bij A. HARMSEN; te *Makassar* bij L. KOLLMAN en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

…aar voor *Batavia* .... *f* 12,50.
» » *Java* .... » 15,—.
» » *Buitenbezittingen* .... » 17,50.
» » *Nederland* .... » 22,50.
…ing geschiedt vooruit. — Brieven **franco**.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der **Advertentiën is 50 cents** voor de Vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling **25** » » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande.

…ze Courant behooren twee
BIJVOEGSELS.

ADVERTENTIEN.

DE KUS DES KEIZERS.

(*Vervolg*).

…h, waaruit men de kinderstemmen hoor-…kwam nader. Nu kwam een rijtuig voor-…twee mannen in schitterenden uniform, …men tijd had, den mond te openen, was …oo bij. Er ontstond een gemor, dat de kei-…ch voorbijgereden was en niet eens had …en twistte er nog over, wie van de twee … keizer was geweest, toen nog een rijtuig …, langzaam, stapvoets. Neen, dat was de …e rabbi verhief de wetsrollen en sprak …mme, terwijl de gemeente hem nasprak: …t gij, Jehovah, onze God, Koning der we-…an Uwe Majesteit een deel hebt geschon-… mensch van vleesch en bloed!"

… liet stilhouden en deze hebreeuwsche woor-…duitsch vertalen. Hij knikte tevreden en …moet u ook zeggen, dat ik niet van de-…gen houd, ik reis door mijn land, om u …den, niet om u aanleiding te geven tot …s, waar, gij Joden hebt nog zooveel nut-…en niet, ofschoon ik uw kleinhandel niet …als anderen doen, want hij verlevendigt …Maar, gij moet er u op toeleggen, meer …der op list en bedrog afgerigte werkzaam-…je maken. Mijne wetten zullen u daarin beschermen. Dat ieder op zijn wijze zalig wordt, daarvoor kan ik geen wetten maken, maar ik wil, dat ieder naar zijne mate gelukkig worde, daarvoor wil ik zooveel mogelijk zorgen en ik heb ook uwer gedacht. Gij hebt vele eeuwen smaad en ellende geleden, dat zal, ten minste in mijne landen, thans ophouden; dan zult gij op geen ander Messias hopen dan op het eerlijke loon voor eerlijken arbeid."

De keizer liet zich thans de wet verklaren, en herhaalde nogmaals, dat hij geen burgerlijk onderscheid wegens geloofsmeeningen wilde laten bestaan.

»Is 't waar," vroeg hij toen den rabbi, »dat gij u nog voor het uitverkoren volk houdt en alle anderen minacht, wijl zij uw geloof niet belijden?"

»Magtige heer!" antwoordde de rabbi, »onze wet is alleen voor hem verpligtend, die jood geboren is; wij zoeken niemand te bekeeren, en zou het niet het uitzinnig en godslasterlijk zijn, als wij iemand minachtten, die volgens zijn wet leeft en de onze niet wil, welke ook hem niet wil?

De keizer knikte tevreden en zeide: »Ik acht de trouw hoog, zij is de hoogste deugd. Gij hebt haar bewaard onder duizendjarige martelingen."

Reeds stond hij op het punt, het teeken tot verder gaan te geven, toen hij zich omwendde en zijn blik op den trap en de daar verzamelde vrouwen en meisjes viel. Hij steeg uit het rijtuig, ging op den trap toe en zeide tot haar: »En gij, hebt gij geen woord en geen enkel huldebewijs voor me?"

't Gedrang, dat op den trap bij deze aanspraak ontstond, was onbeschrijflijk. Velen drongen het huis binnen en stortten over elkaêr heen. Anderen vielen ter aarde en kropen weg, en nog anderen verborgen het gelaat in haar voorschoot. Eén meisjen echter, dat vooraan stond, bleef vrij en onbewegelijk staan, maar hare lippen beefden en uit hare bruine oogen schitterde een wondervreemde innerlijke aandoening. Thans opende zij den mond en sprak:

»De hoogste vereering heeft geen woorden!"

»Gij verstaat de kunst van vleijen," antwoordde de keizer lagchend.

»Men vleit de zon niet, al dankt men haar in stilte, dat zij haar licht over alle schepselen uitgiet".

»Hoe heet gij?"

»Dina."

»En uw vader?"

»Ik, hooge heer," zeide Isaäc, de opziener.

»'k Heb een verzoek aan u, Dina," sprak de keizer." Ten teeken, dat ik uw volk, dat duizende jaren lang mishandelde en verachte volk, op prijs stel en bemin, ten teeken daarvan laat mij u een zoen geven, ik wil haar niet rooven. Wilt gij?"

»Ik wil!" sprak de jonkvrouw en haar gelaat schitterde, gelijk hare oogen.

En de keizer boog zich tot haar neder en kuste hare lippen.

Thans stond hij met neergeslagen oogen en het meisjen blikte vrij in 't ronde.

»Gij schijnt mij beschroomd en stout toe," zeide de keizer eindelijk; »hoe komt het, dat gij mij zoo dadelijk mijn verzoek toestond?"

»Dat komt, omdat ik niet den man, niet den mensch, maar de gezalfde des keizers heb gekust."

»Ik dank u," was het schertsend antwoord, »gij zijt zeker reeds verloofd?"

»Ja!"

Alle aanwezigen zagen verbaasd in 't rond, maar uit de verzamelde mannen drong thans een slank en rijzig jonkman met gekroesd zwart hair en edele bloeijende gelaatstrekken naar voren.

»En waar is uw verloofde?" vroeg de keizer.

»Daar," wees het meisjes, en de jonkman wilde nader komen, maar stond als vastgeworteld.

»Wanneer trouwt ge?" vroeg de keizer weer.

»Als uw keizerlijke majesteit het veroorlooft."

»Ik?" klonk het verwonderd, »waarom ik"

»Omdat men hem het regt om zich hier te vestigen weigert. Volgens de oude wet mag het aantal familiën niet vermeerderd worden, het moet hetzelfde blijven, en mijn bruigom heeft reeds een gehuwden broeder."

»Meisjen,"—

en 's keizers stemme was somber en om zijn mond sprak hartzeer, — »meisjen, ge herinnert me eener bepaling, die ons doet twijfelen, of de wetten door menschen of duivelen zijn gegeven. Doch spreek! Is uw bruigom ook een schacheraar? Hoe kunt ge uw hand geven aan iemand, die zich met schacheren afgeeft en eervergeten zich overal laat bespotten, alleen om een duit te winnen?"

»Dat is het juist," zeide het meisjen. »Mijn bruigom is leerlooijer. Hij heeft het handwerk in het buitenland moeten leeren, wijl hem hier geen meester wilde aannemen, en nu sluit het gild hem uit en belet hem zijn handwerk uit te oefenen."

»En ik sta het hem hierbij toe," zeide de keizer en voer toen lagchend voort: »Ik heb veel liever, dat hij de ossen de huid afstroopt en bereidt, dan dat hij met uw eerlooze schacheraars de boeren het vel over de ooren haalt. Ik wil u in al wat regt is beschermen, en gij moet daaraan denken, dat ik een naam draag uit uw Oud Testament, dat ik Joseph heet. Ik begroet uwe wetrollen, »zeide de vorst en nam zijn hoed af, »ik ontbloot mijn hoofd voor elk vreemd heiligdom, dat in waarheid wordt vereerd en niemand met haat vervolgt, omdat hij niet hetzelfde en op dezelfde wijze gelooft. De godsdiensthaat zal in den vervolge in mijne staten alleen bekend zijn door de verachting, die ik daarvoor koester. Houdt u aan uw wetten en streeft er horlangs zoo meer naar, om datg achtig te worden, wat voor al mijn volk zo derscheid in mijn harte gloeit."

De keizer steeg in den wagen en bijna was melde menigte onder de volgende wagens zoo drong alles wild dooreen.

Alleen Dina had zich op den trap neergeze de onophoudelijk. Zij had den keizer een getoond, thans was zij weer het zwakke me

De verbazing gaf zich lucht in allerlei uit en zooveel kon men uit het dolle geschre ken, dat Dina niet de bruid was, dat zij en den bruigom, die daar stond en niet droomde, door deze plotselinge wending had gevangen, want Dinaas vader wilde den die daarbij nog een geheel ander beroep zijne dochter nimmer geven.

Nu echter was alle tegenstreving ter zijde en nadat men hierover genoeg had gesprok men er weer op, dat de keizer Dina gekust

»Een fraai bewijs," meende een spotvogel zoent het mooiste meisjen, ten teeken dat den liefheeft; had hij dit willen bewijzen, of mijn oud huiskruis moeten zoenen, dat wijs geweest zijn, dat ieder moest overt

(Wordt

Avec la permission de M. le Résident.

[...]QUE OLYMPIQUE DE PARIS,

sous la direction de Mr. H. OLIVIER.

[...]GRANDE REPRÉSENTATION,

sur le Tanah Lapang Glodok.

MARDI 7 Août 1860.

[...]au ouvrira à 7 heures et le spectacle commencera à 8 heures.

Prix des Places: Les Premières . . . . *f* 3,—
„ Secondes . . . . „ 2,—
„ Troisièmes . . . . „ 1,—

[...] retenir des places d'avance au bureau le jour de la représentation depuis le matin 7 heures jusqu'à 11.
(2418)

[...]iasche Schouwburg.

[...] *goedkeuring van den Heer Resident.*

[...]HEBBERIJ-TOONEEL

onder directie van den Heer
[...]. C. van der Roest.

[...]eele van hen, die door den jongsten [...]ederland ongelukkig zijn geworden.

[...]ndag den 6 Augustus 1860.

[...]BILLET VAN DUIZEND GULDEN
of
[...]TERDAMSCHE SCHOENPOETSER.

[...]ijk *blijspel met zang, door* A. Ruijsch.
[...]ol van DORIS KNOOPESCHAAR door [...]*van der Roest* zal vervuld worden.

[...] ***f 3.—*** Kinderen ***f 1.—***

[...]vang des avonds ten 8 ure.

[...]n zal geopend zijn van 's morgens 8 tot [...]n 's namiddags 4 uur tot des avonds.
(2355)

[...]teit de Harmonie.

[...]TAFMUZIJK

[...]rdag a. s. den 9den Augustus,
[...] ***des avonds ten 8 ure.***

Namens de Directie:
De Secretaris,
E. JEEKEL.

[...]PAARBANK.

[...]en 3 en 17 Augustus.
(2341)

[...]OTICE.

[...] and responsibility of **Mr. George** [...]icol in our firm, ceased on 30th

[...] HAMILTON, GRAY & Co.
[...]nd July, 1860.

[...]OTICE.

[...]s Henry Haldane Wilsone [...] a partner in our firm.
[...] HAMILTON, GRAY & Co.
[...]2nd July, 1860.

Bij J. ROOSEBOOM,

Marchand-Tailleur,
op ***Rijswijk,***
regtstreeks uit *Parijs* ontvangen:
Bijzondere fraaije

LEDEREN MAILKOFFERS

in stellen,

EXTRA FIJNE BOTTINES,

benevens:

diverse Kastoren Hoeden.

(2380)

JACOB ARNOUD CARP.

Helmond, Nd. Bt.
Adrianopel-Rood-Verwerij.
(2379)

M. Keijzer,

Passar Baroe,
beveelt zich aan tot het geven van Onderwijs in de [...]ederduitsche, Fransche en Engelsche talen en hare letterkunde. (2372)

WAGEN-VERHUURDERIJ,

HOTEL DER NEDERLANDEN.

Deze WAGEN-HUURDERIJ geheel vernieuwd zijnde, zijn aldaar steeds
exquise RIJTUIGEN
te bekomen ***à f 4.— contant.***

Zoomede:
EENIGE ELEGANTE RIJTUIGEN,
(Milords) à f 5.—

(2344) W. S. VAN HOGEZAND.

 Voor de Logé's blijft de prijs als vroeger.

GELDEN,

tegen voldoende zekerheid,
te bekomen bij
(2399) REYNST & VINJU.

De nog achterstallige debiteuren aan de firma **BLOK & RUZETTE** in liquidatie, worden ***nogmaals*** verzocht hun debet aantezuiveren, wanneer zij zich voor geregtelijke vervolging wenschen te vrijwaren.

De Liquidateuren der firma voornoemd:
D. A. SAPORTAS.
A. [illegible]

(2391)

Een Jong Mensch,
verlangt ***een of twee gemeubileerde of ongemeubileerde Kamers met Kost.***

Hij wenscht beschouwd te worden als huisgenoot en niet als commensaal.

Hierop reflecterende, gelieve men zich te adresseren bij den uitgever dezer. (2341)

Op het **Race-Bal** is **Zaturdag avond VERLOREN**
een Paarlen Bracelet,
de eerlijke vinder gelieve dezelve terug te bezorgen aan het bureau den **Java-bode** kunnen op eene goede belooning rekenen. (2359)

Wordt gevraagd:

bij een WEDUWNAAR te Samarang

EENE GOUVERNANTE.

De hoofdvereischten zijn kennis van het **Hollandsch** en **Fransch,** terwijl bovenal gelet zal worden op diegene welke ervaren is in de **Muzijk.**

Adres met franko brieven onder lett. A. postkantoor Samarang of Marine hotel te Batavia. (2370)

IEMAND, eenige uren vrij hebbende, wenschte zich met eenig **Schrijfwerk** belast te zien.

Adres *franco* onder letter X bij den uitgever van dit *blad.* (2398)

Bij eene familie in de binnenlanden van Westelijk *Java,* wordt gevraagd eene **Gouvernante** om aan drie kinderen onderwijs te geven ook in de muziek (piano).

Informatiën met franco brieven te bekomen bij de Boekhandelaren
(2401) LANGE EN Co.

TE KOOP:

6000 Drieledige Vanille Stekken,
1000 VANILLE PLANTJES.
Bij
(2414) A. P. G. ABELS. *Buitenzorg.*

Lees Hier!

eene goede PONS-MACHINE.

Te bezigtigen op het etablissement van de ***Tjitarum.***
(2342)

Een bij de Groote Rivier gelegen

PAKHUIS,

met ruimen Zolder.

(2343) REYNST EN VINJU.

EEN HUIS,
in de **Beerendrechtslaan,** thans bewoond door den heer **Poublon,** te aanvaarden met 1e. September a. s.

Adres Mevrouw de Wed. BAUMGARDT.
(2351) **gang Sekretarie.**

drie Pakhuizen nabij de groote rivier.

Te bevragen bij
(2408) MORGAN, MELBOURN & Co.

GYMNASIUM WILLEM III.

Sollicitanten, tengevolge van de vroegere Advertentie, voor de betrekking van ***Suppoost*** in bovengenoemde Inrigting, worden uitgenoodigd zich ***in persoon*** te vervoegen bij de kommissie van Huishouding uit het Collegie van Curatoren, welke vergaderd zal zijn, op ***Donderdag 9 Augustus aanst., des morgens ten 8 ure,*** in het voor Gymnasium bestemde gebouw op **Salemba.**

Het Lid tevens Secretaris van het Collegie van Curatoren,
(2353) C. F. W. WIGGERS VAN KERCHEM.

NEDERLANDSCHE LLOYD.

Maatschappij ter verzekering tegen Zeegevaar,

opgerigt te *Amsterdam*, in den Jare 1852, thans onder het bestuur van de heeren Ch. LE CHEVALLIER, R. D. WOLTERBEEK, H. A. VAN DER WALL BAKE, als Commissarissen en J. J. A. SANTHAGENS, als Directeur.

De Ondergeteekenden Agenten van opgenoemde Maatschappij maken hiermede bekend, dat er voor *Indië*, gedurende den tijd van 14 dagen gelegenheid zal bestaan tot deelneming in de uitbreiding van deze Maatschappij, en daartoe kan worden ingeschreven ten hunnen Kantore, alwaar tevens alle verlangde inlichtingen kunnen worden verkregen.

PAINE, STRICKER & Co.

BATAVIA, 3 Augustus 1860. (2409)

Verzekering Maatschappij „AMICITIA,"

gevestigd te Rotterdam.

De Ondergeteekenden, benoemd als Agenten van opgemelde Maatschappij, maken hiermede bekend, dat zij gemagtigd zijn, tot het aannemen van ***Assurantien tegen zeegevaar en het betalen der voorkomende schade en verlies,*** zoodat zij thans kunnen teekenen, voor de navolgende firma's en Maatschappijen, als:

H. VAN RIJCKEVORSEL, te Rotterdam.
Assurantie Maatschappij „ROTTERDAM," te Rotterdam.
Assurantie Maatschappij „DE HOOP." te Rotterdam.
Nederl. Algemeene Verzekering Societeit, te Tiel.
Verzekering Maatschappij „JAVA," te Rotterdam.
M. C. DE CRANE & ZOON, te Zierikzee.
Verzekering Maatschappij „INDIA," te Rotterdam.
Verzekering Maatschappij „AMICITIA," te Rotterdam.

VAN OMMEREN, RUEB & Co.

BATAVIA, 1 Augustus 1860. (2348)

Nederlandsch-Indische Levensverzekering en Lijfrente-Maatschappij.

Bovengenoemde Maatschappij is bereid tot het aangaan van Contracten voor:

Afdeeling **I: LIJFRENTEN.**

Uitgestelde Lijfrente, over 1 tot 30 jaren ingaande.

Dito met **Wederverzekering,** als wanneer de Inlegsom aan Erven of Regthebbenden wordt uitbetaald indien de Verzekerde overlijdt, vóór ingang der Lijfrente.

Dadelijk ingaande Lijfrenten.

Uitzet-Fonds, om op 23jarigen ouderdom eene som gelds in één te ontvangen.

Dito met **Wederverzekering.**

Opvoedings-Fonds, om van 16- tot en met 20-, of wel om van 16- tot en met 23 jarigen ouderdom jaarlijks eene som te ontvangen.

Dito met Wederverzekering.

Lijfrente op twee Personen.

Uitgestelde,

Dadelijk ingaande.

Afdeeling **II. LEVENSVERZEKERING.**

Kapitaal bij overlijden, te ontvangen door Erven of Regthebbenden.

Dito te ontvangen door eenen bepaalden persoon.

Weduwen Pensioen, *levenslang* te ontvangen door eenen *bepaalden* persoon, hetzij weduwe, kind of andere betrekking, ingaande bij overlijden van den *Verzekerde.*

Wezen-Fonds, om van af den dood des *Verzekerden* te ontvangen door kind of eenig ander *bepaalde* persoon, tot 20- of tot 23jarigen ouderdom.

Deze verzekeringen kunnen verkregen worden door contributiën levenslang, gedurende 10 of gedurende 5 Jaren.

Tijdelijke Levensverzekering.

Inlichtingen, Tarieven en Modellen verkrijgbaar op franco aanvrage.

De Directeur,

(2390) WIGGERS VAN KERCHEM.

Nederlandsch-Indische

ZEE- EN BRAND-ASSURANTIE-MAATSCHAPPIJ.

In de Algemeene Vergadering van Deelhebbers, gehouden den **31e Julij 1860,** is het Dividend over het **Negende Boekjaar** van 1e Julij 1859 tot Ultimo Junij 1860, bepaald op **24** pCt. of **ƒ 120 per aandeel,** waarover dagelijks, des 's morgens van 10 tot 2 ure, ten Kantore der Maatschappij kan worden beschikt.

Namens het Bestuur van voornoemde Maatschappij:

C. F. WIGGERS VAN KERCHEM, *Directeur.*
F. H. TIEDEMAN, *waarnd.* *id.*

(2350)

MACHINERIEN.

De Ondergeteekenden, ***Agenten op Java,*** van de Heeren,

FAWCETT, PRESTON & Co.,

Ingenieurs te Liverpool,

zijn bereid bestellingen aan te nemen op

SUIKER-
en
Rijstpelmolens,
CENTRIFUGES,
Stoommachines, zoowel voor het land als voor schepen, **Gas-toestellen,**
Zaag-Machines,
Arak-distilleer Toestellen,

SUIKER PANNEN,

in alle dimensiën,
en alle andere soorten van
Machinerien.

(2378) MORGAN, MELBOURN & Co.

HOLLOWAY'S PILLEN.

In de Oostersche eilanden en bijzonderlijk in Java heerscht eene genegenheid onder de Europeërs om goed te leven. Velen verlustigen zich in de vermaken der tafel en leiden een te zittend leven. Gebrek aan ligchaamsbeweging en kwijning, voortvloeijende uit de hitte en damp van het klimaat, veroorzaken dat de gal bedorven en meer dan overvloedig wordt. Er bestaat geen beter geneesmiddel voor alle soorten van galachtige ongesteldheden, voornamelijk die welke 't meest heerschen in de verzengde luchtstreek, dat kan vergeleken worden, wat betreft krachtdadigheid, met deze zoo wonderbare Pillen. Zij maken spoedig de gelaatskleur helder, wekken de geestvermogens op, veroorzaken eenen aandrang tot inspanning der krachten, zuiveren het bloed van alle onreinheid, geven eene gezonde werking aan de lever, en deelen vernieuwde sterkte mede aan het gansche ligchaamsgestel.

Doosjes Pillen à ƒ 1. — ƒ 3. — ƒ 5. —
Potjes zalf à ƒ 1. — ƒ 3. — ƒ 5. —

Te Batavia	bij	S. B. van Kleeff & Co.
„ Banjoemaas	„	M. S. Cheriman.
„ Soeracarta	„	W. Veldman.
„ Djocjocarta	„	Buijn & Co.
„ Salatiga	„	F. Krutthoffer.
„ Tagal	„	Wed. Dört.
„ Cheribon	„	W. Galistan.
„ Cheribon	„	M. Blok en Co.
„ Samarang	„	H. L. Lijon en Co.

Groot, Kolff & Co. en hoofd agenten Soesman & Co.

(2375)

JAVA-BODE.

Voor zooverre dit nog niet geschied is, verzoekt de ondergeteekende eene **spoedige opgave,** of het abonnement op den Java Bode met het 2de halfjaar 1860 wordt voortgezet.

Deze opgave met 15 Augustus niet ontvangen zijnde zal de toezending gestaakt worden.

H. M. VAN DORP.

BATAVIA 1860. (2376

SCHILDERIJ LIJSTEN,

Do. Glazen van verschillende afmetingen

voorhanden, bij

(2415) H. M. VAN DORP.

Vergulde & Palisander

SCHILDERIJ LIJSTEN,

in groote Sortering.

Schilderij glazen in alle dimensiën, op nieuw ontvangen en te bekomen bij

(2410) G. KOLFF & Co.

WORDT TE KOOP AANGEBOD[EN]

EEN PALANQUIN

met een span goede **PAAR-DEN,** voor ƒ **600.—**

Adres

(2400) LANGE

Bij deze betuig ik openlijk kapt. **D. Doornbos** voerende het Nederlandsch Fr... **BATAVIA,** voor de goede behandeling welke mijne familie van ZED. heb ondervonden, onze reis van Nederland herwaarts.

A. TA...

BATAVIA, 2 Augustus 1860.

Houders van Cognossementen

SM 100 Hammen,	afgeladen do... *Abuijs Jr.*	
GB 173/187. **AZ**	15 kisten	**Manufa...** afgeladen do... *Bottenheim.*
GB 236/241. **A**	6 kisten	

a angebragt van ***Amsterdam*** per Ned. schip... gelieven zich ten spoedigste bekend te st...

de Agenten,

(2411) SCHIMMELPENNINCK ...

Nieuwe Stoomv...

tusschen

BATAVIA EN PAD...

Het Stoomschip **Koningin der N...landen,** zal voortaan eens in de m... terugkomst van ***Singapore.*** van hi... ***Padang*** vertrekken en is het eerste... vastgesteld op den

25sten Augustus a. s...

voor VRACHT en PASSAGE gelie... zich te vervoegen bij de

Directeuren der Ned. Ind. Sto... Maatschappij,

(2382) MACLAINE, WATSON...

NIEUWE STOOMVAA...

tusschen

BATAVIA EN SINGAP...

Voortaan zal eens in de maand gelegenheid...

Singapore

bestaan, met het welbekende Stoomsc...

KONINGIN DER NEDERLA...

in verband met de te **Singapore** van **Ch...** wacht wordende Mailboot naar ***Europa.***

Het eerste vertrek van hier is bepaald ***12den Augustus a. s.,*** in overeen... met de Mailboot, welke den ***18den*** te ... ***pore*** van ***China*** wordt verwacht.

Voor VRACHT en PASSAGE vervoege ... bij de

Directeuren der Ned. Ind. Maatschappij,

(2383) MACLAINE, WATSO...

STOOMGELEGENH...

Naar **Pontianak** en **Singka...**

per het Stoomschip **Ambon,** ... dit Stoomschip instede van den ... nu op Woensdag den 8sten aanstaande ... vertrekken.

Naar **Muntok,** **Rio...** **Singapore,** per het ... **Batavia** op den 8sten Augustus.

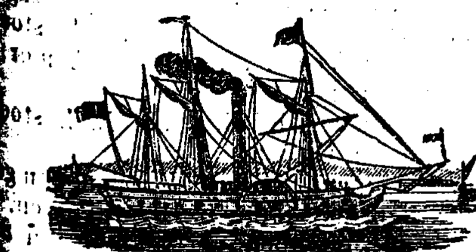
Naar ***Samarang*** en ***Soera...*** den 5, 10, 20 en 25 van iedere ...

Nadere informatiën bij ...

W. CORES DE ...

BATAVIA, den 4e. Augustus 1860.

ERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
AVA-BODE,
Zaturdag, 4 Augustus 1860, N°. 62.

OMBOOT OENARANG.

geregelde vertrek dezer Boot in
stemming met andere stoomsche-
en is vastgesteld als volgt:
Batavia naar Samarang en Soerabaya.
15e en 30e van iedere maand.
atiën bij
De Agenten,
LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

AGE NAAR AMSTERDAM

wordt aangeboden met het Extra Snelzeilend Fregatschip

BATAVIA,

gevoerd door
D. DOORNBOS BORCHEBRS, toebehoorende
Heeren ***Gebrs. Martsen,*** te Amsterdam.
Bodem heeft uitmuntende inrigtingen voor
s, inzonderheid voor familiën zijnde daartoe
el afgezonderde kajuit aanwezig.
Boord bevindt zich een geëxamineerd genees-
vertrek zal vermoedelijk einde September van
laats hebben.
informatien zijn te bekomen bij de Ondergetee-
~~kter en te Soerabaija~~, en bij de Heeren
AAL & Co. te ***Samarang,*** bij wien het
kajuit ter bezigtiging ligt.
SCHIMMELPENNINCK & Co.

age naar Nederland

wordt aangeboden met het Snelzeilend Fregatschip

Zaanstroom,

gevoerd door Kapitein R. L. SCHAAP,
uitmuntende inrigtingen voor Passagiers en
een bekwaam Geneesheer.
rtrek zal medio Augustus van hier plaats
Wijnkoopsbaai.
informatiën zijn te bekomen bij
de Agenten,
SCHIMMELPENNINCK & Co.

AGE NAAR NEDERLAND

wordt aangeboden met het voor den over-
voer van Passagiers bijzonder ingerigt Schip

HERCULES,

Kapt. J. F. DETERING,
den loop dezer maand direct van hier ver-
informatien bij de Heeren MAC NEILL & Co.,
g. en alhier bij
de Agenten,
PAINE, STRICKER & Co.

ASSAGE NAAR NEDERLAND

wordt aangeboden met het daarvoor bij-
zonder ingerigt **Nederlandsch Schip**

WILLEM DANIEL,

kapt. **F. de MEESTER,**
den loop de volgende week direct van hier
informatiën bij
de Agenten,
PAINE, STRICKER & Co.

Passages pour France.

Le beau et solide trois mats français

LE SUCCES,

cap. Blanchard,
ayant encore quelques Cabines de 1ère classe disponibles, mettra à la voile pour
Bordeaux directement
Mardi prochain le 7 de ce mois.
S'adresser aux agents.
(2362) CASSALETTE & Co.

EXTRACTEN *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie.*

BATAVIA, *den 27sten Juij* 1860 (No. 40.)
(*Staatsblad no. 73a.*)

Gelez n, enz.

Den Raad van Nederlandsch-Indie gehoord;

Is goedgevonden en verstaan;

Eer telijk: Onder nadere goedkeuring des Konings, voor bez ldiging en opleiding van tolken voor de Makassaarsche en Boeginesche talen in het gouvernement Celebes en Onderhoorigheden, beschikbaar te stellen:

a. eene som van ƒ 40 (veertig gulden) 's maands, of ƒ 480 's jaars voor bezoldiging van kweekelingen of adspirant tolken bij het inla dsche bureau;

b. eene som van ƒ 250 (twee honderd vijftig gulden) 's maand , of . . . . » 3000 » voor het bezoldigen van tolken bij het inlandsche bureau;

c. eene som van ƒ 50 (vijftig gulden) 's maands, of . . . . » 600 » voor toelage tot het geven van het onderrigt aan de evengenoemde kweekelingen.

Te zamen ƒ 4080
(vier duizend tachtig gulden) 's jaars;

en zulks in stede van de thans daarvoor bij de begrooting uitgetrokken sommen van ƒ 1200 's jaars voor een eersten tolk en van ƒ 360 's jaars voor een tweeden tolk bij het inlandsche bureau.

Ten Tweede enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal
De Algemeene Sekretaris,
A. LOUDON.

BATAVIA, *den 28sten Julij* 1860. (*No.* 20.)
(*Staatsblad no. 74.*)

Gelezen, enz.

Den Raad van *Nederlandsch-Indie* gehoord;

Gelet op de besluiten van 23 Julij 1857, no. 18, 24 April 1860, no. 20, (staatsblad no. 35, en van 16 Julij 1860. no. 16, (staatsblad no. 67);

Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Te bepalen, dat het door de havenmeesters te Batavia, Samarang en Soerabaija te dragen kostuum bestaat in een

GROOT KOSTUUM:

Een frak van donker blaauw laken, gevoerd met zijde van dezelfde kleur, voorzien van een goud geborduurden kraag (marine model) volgens bijlage I van van het VIIde hoofdstuk 1ste deel der verordeningen voor de Koninklijke Nederlandsche Marine (bepalingen betrekkelijk de uniformen en onderscheidingsteekenen van de verschillende korpsen der zeemagt), met dien verstande, dat het anker zal zijn van zilver, opslagen der mouwen mede marine model (met zilveren ankers), gouden knoopen met de gekroonde W.

Een vest van wit kasimir met gouden knoopen met de gekroonde W.

Een pantalon van wit kasimir met goud galon, ter breedte van vier Nederlandsche duimen.

Een staande degen met verguld gevest, zoo als bepaald is voor de ambtenaren in Nederlandsch-Indie.

Een steek met oranje kokarde en vier gouden trenzen.

KLEIN KOSTUUM:

Een korte blaauwe lakensche jas met eene rij gouden knoopen met de gekroonde W, overslaanden kraag en de opslagen der mouwen met goud getakten rand omzoomd.

Een witte of blaauwe pantalon met wit vest.

Een klein model muts van blaauw laken, volgens model bij de Indische ambtenaren in gebruik, voorzien van een goud galon, ter breedte van hoogstens vier Nederlandsche duimen.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal!
De Algemeene Sekreturis,
A. LOUDON.

BATAVIA, den 28sten Julij 1860 (No. 21).
(*Staatsblad no. 75.*)

Gelezen, enz.
Is goedgevonden en verstaan:
Eerstelijk: enz.
Ten Tweede: Te bepalen:
a. enz.
b. dat het besluit van 23 Julij 1857, no 18, alsnog voor zooveel noodig zal worden opgenomen in het staatsblad van Nederlandsch-Indie, luidende hetzelve als volgt;
» Gelezen de missive van den minister van Kolonien, van 25
» Mei 1857, La. J. 3/586;
Gelet, enz.
» Is goedgevonden en verstaan:
» *Eerstelijk:* Krachtens de magtiging des Konings:
» de uitgaven, thans bij de marine-begrooting of het IX hoofd-
» stuk der begrooting van Nederlandsch-Indie, onder hoofddeel B
» uitgetrokken voor het haven- departement te Soerabaija, ten bedrage
» van ƒ 8268 — en ƒ 380. — 's jaars daarvan af te voeren; doch
» daarentegen als vaste posten onder het VII hoofdstuk hoofddeel
» A afdeeling 6 Civiele Haven-inrigtingen enz., uittetrekken voor:

» een havenmeester	ƒ 6000.—
» eerste en tweede driejaarlijksche traktements-verhooging	» 2100.—
» klerkengeld	» 1920.—
» een bootsman	» 1200.—
» een inlandschen kwartiermeester	» 300.—
» een inlandschen mandoer	» 216 —
» twee djoeroemoedies	» 288.—
» zestien matrozen	» 1920 —
» drie vlaggelieden	» 360.—
» twee oppassers	» 216.—
Te zamen	ƒ 14820.—

» (*veertien duizend acht honderd en twintig gulden*) 's jaars
» *Ten Tweede:* enz.
Afschrift, enz.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal:
De algemeene Sekretaris,
A. LOUDON.

BATAVIA, *den 31sten Julij* 1860 (*No.* 1.)
(*Staatsblad no. 76.*)

Gelezen, enz.
Den Raad van Nederlandsch-Indie gehoord;
Is goedgevonden en verstaan:
Te bepalen:
a dat in de afdeeling Atapoepoe (Timor) zal zijn gevestigd een afzonderlijk vendukantoor, op den voet der instruktie in staatsblad 1822, no. 29;
b. dat de functien van vendumeester bij dat kantoor zullen worden uitgeoefend door den civielen gezaghebber in die afdeeling, onder genot der daaraan verbondene voordeelen;
b. dat de borgtogt voor de comptabiliteit van genoemde betrekking wordt vastgesteld op ƒ 500 (vijf honderd gulden).
Afschrift, enz.

Ter ordonnancie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Sekretaris,
A. LOUDON.

Civiel Departement.

Ontslagen:

Eervol, uit zijne betrekking, de kontroleur der derde klasse bij het binnenlandsch bestuur in de residentie Menado, jhr. W. C. F. Goldman.

Op zijn verzoek eervol, wegens ziekte, uit zijne betrekking onder toekenning van wachtgeld, de kommies op het residentie-kantoor te Probolingo, P. de Graaff.

Benoemd:

Tot kontroleur der derde klasse bij het binnenlandsch bestuur in de residentie Menado, de derde kommies ter algemeene sekretarie M. C. de Vries van Heijst.

Tot direkteur, met den titel van rektor, van het Gymnasium Willem III dr. S. A N ber

Tot kommies ontvanger der inkomende en uitgaande regten, tevens haven- en pakhuismeester te Sibogha (residentie Tapanoli) de posthouder op de Batoe eilanden, L van Roode.

Tot kommies op het residentie-kantoor te Probolingo, de griffier van den landraad, tevens eerste klerk op het bureau van den adsistent-resident van Panaroekan, H. W. Z. Sikman.

BIJ DE ALGEMEENE SEKRETARIE.

Tot eersten kommies, de tweede kommies J. P. de Zwaan.
Tot tweeden kommies, de derde kommies S. M. Hummel.
Tot derde kommiezen, de geëmploijeerden bij dat bureau W. C. Veenstra en W. L. Holle.

BIJ DE TELEGRAFISCHE DIENST IN NEDERLANDSCH INDIE.

Tot ingenieur, de ambtenaar voor de dienst der electro-magnetische telegrafen H. L. Janssen; zijnde aan hem tevens opgedragen de waarneming der betrekking van hoofd-ingenieur, chef der afdeeling telegrafie.

Tot adjunct-ingenieurs, de ambtenaren bij de dienst der telegrafen, G. Bosse, P. Margodant en A. A. Moijsonheijm Knipschaar.

Tot telegrafisten der eerste klasse. de ambtenaren bij de dienst der telegrafen G. W. ten Brummeler, D. Göllner en D. Houtman.

Tijdelijk gesteld:

Ter beschikking van den gouverneur der Moluksche eilanden, jh. W. C. F. Goldman, laatst kontroleur der derde klasse bij het binnenlandsch bestuur in de residentie Menado.

BIJ DE SUB-KOMMISSIE VAN ONDERWIJS TE PROBOLINGO.

Ontslagen:

Eervol wegens vertrek, als lid. mr. A. J. W. Coraets de Groot, omgaande regter in de vijfde afdeeling op Java, onder dankbetuiging voor de als zoodanig bewezene diensten.

Benoemd:

Tot lid, S. Gilhuijs, geëmploijeerde van de factorij der Nederlandsche Handel-maatschappij

BIJ DE SUBKOMMISSIE VAN ONDERWIJS TE POERWOREDJO (BAGELEN.)

Ontslagen:

Eervol, wegens vertrek, als lid, jhr. W. H. Teding van Berkhout, ingenieur der derde klasse bij den waterstaat en burgerlijke openbare werken, onder dankbetuiging voor de als zoodanig bewezene diensten.

Benoemd:

Tot lid. Y. Gaade, kontroleur der tweede klasse bij de landelijke inkomsten en kultures.

Goedgekeurd:

Dat door den Resident van Palembang,

BIJ DE SUBKOMMISSIE VAN ONDERWIJS ALDAAR.

Is ontslagen:

Op zijne verzoek, eervol, als lid E. C. F. Happé, onder dankbetuiging voor de als zoodanig door hem bewezene diensten.

Is Benoemd:

Tot lid, mr. P. C. Maas Geesteranus, sekretaris der regtbank van burgerlijke en lijfstraffelijke regtspleging aldaar.

Militair Departement.

Bevorderd:

BIJ HET WAPEN DER INFANTERIE.

Tot Luitenant-kolonels:

Bij het 2de bataillon, de majoor F. van Ketwich, van het bataillon;

Bij het 4de bataillon, de majoor G. H. von Proeck, van het garnizoens bataillon der Wester-afdeeling van Borneo.

Tot majoors:

Bij het 5de bataillon (Celebes), de kapitein V. A. Amiot, van het garnizoens bataillon der Molaksche eilanden:

Bij het 8ste bataillon (Ngawi), de kapitein W. van Os, van het 4de bataillon;

Bij het 17de bataillon (fort de Kock), de kapitein A. de Veer de Rochemont, van de garnizoens kompagnie van Riouw en onderhoorigheden;

Bij het garnizoens bataillon der Wester-afdeeling van Borneo, de kapitein H. A. M. Latour, van het 11de bataillon.

Tot kapitein:

De eerste luitenant H. C. Bruggeman, met bepaling dat hij tijdelijk belast zal blijven met de waarneming der betrekking van kommandant van het militair huis van arrest te Willem I en als zoodanig blijven gevoerd voor memorie;

Bij het 1ste bataillon, de eerste luitenant J. Conrad, van het 3de bataillon;

Bij het 2de bataillon, de 1ste luitenant A. W. van Riemsdijk, van het bataillon;

Bij het 4de bataillon, de eerste luitenant J. Tomei, van het 8ste bataillon;

Bij het 6de bataillon, de eerste luitenants A. D. Mac Gillavry en J. G. van Thiel, respectivelijk van de garnizoens bataillons van Palembang en der tweede militaire afdeeling op Java;

Bij het 10de bataillon, de eerste luitenant J. A. Häfeli, van het 12de bataillon;

Bij het 11de bataillon, de eerste luitenant adjudant J. C. Hörner, van het garnizoens bataillon der Moluksche eilanden;

Bij het garnizoens bataillon van Palembang, de eerste luitenant O. A. Koocken, van het 12de bataillon.

Bij het garnizoens bataillon der Wester-afdeeling van Borneo, de eerste luitenant J. W. Auffmorth, van het 10de bataillon.

Tot eerste Luitenants:

Bij het 1ste bataillon, de tweede luitenant J. H. K. F. Koch, van het bataillon;

Bij het 3de bataillon, de tweede luitenants L. W. G. Gout, H. M. A. J. J. Voigt en A. Peltzer, eerstgenoemde van het 2de bataillon en beide laatsten van het bataillon;

Bij het 4de bataillon, de tweede luitenant A. H. van Aalst, van het bataillon;

Bij het 6de bataillon de tweede luitenant G. C. R. R. de Graeff, van het bataillon;

Bij het 8ste bataillon, de tweede luitenant G. L. P. Wildschut, van het bataillon.

Bij het 10de bataillon, de tweede luitenant H. K. F. van Teijn, van het bataillon;

Bij het 11de bataillon, de tweede luitenants L. M. H. J. Earkey en P. M. J. Kamerling, beiden van het bataillon;

Bij het 16de bataillon, de tweede luitenants E. C. G. Cohen, L. C. J. Blanken en J. C. van Blokland, allen van het bataillon;

Bij het garnizoensbataillon der eerste militaire afdeeling op Java de tweede luitenant J. A. F. van Pabst, van het bataillon;

Bij het garnizoensbataillon der tweede militaire afdeeling op Java, de tweede luitenant J. Hamilton of Silvertonhill, van het bataillon;

Bij het garnizoensbataillon der derde militaire afdeeling op Java, de tweede luitenant J. Visser, van het bataillon.

Bij het garnizoensbataillon van Sumatra's Westkust en Onderhoorigheden, de tweede luitenant J. H. J. Elberg, van het bataillon;

Bij het garnizoensbataillon van Banka, de tweede luitenant F. W. Cornets de Groot, van het bataillon;

Bij de garnizoens kompagnie der Zuid- en Ooster-Afdeeling van Borneo, de tweede luitenant C. C. van den Vrijhoeff, van die kompagnie;

Bij de militaire school te Meester Cornelis, de tweede luitenant instrukteur H. A. Scharp, met bepaling dat hij in die betrekking zal continueren en gevoerd blijven à la suite bij zijn wapen.

Overgeplaatst:

Naar Serang, als kommandant van het detachement djajang sekars in de residentie Batavia, de tweede luitenant G. van Utenhove, kommandant van het detachement djjang sekars in de residentie Cheribon.

Benoemd:

Tot eersten luitenant, kommandant van het detachement djajang sekars in de resident Cheribon, de tweede luitenant, kommandant van detachement djajang sekars in de residentie Bantam, J. A. Kalkhoven.

ADVERTENTIEN.

De Direkteur der posterijen te Batavia herinnert bij deze belanghebbenden, dat de eerste mail-stoomer in Augustus den 8sten zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op

Dingsdag den 7den Augustus aanst.

a. des avonds te 8 uren, voor Europa, Britsch-Indië, China enz., enz.

b. des middags om 1 uur, die voor Banka, Palembang, Biliton en Riouw.

Schutterij van Batavia.

De contribuabelen aan de schutterskas worden, met referte aan het slot van art. 6 van het reglement op de schutterijen (staatsblad 1838 no. 22), fuidende: »de contributien moeten steeds vooruit en bij termijnen van drie maanden aan den kwartiermeester voldaan worden. Bij gebreke van dien, zal de vordering geschieden bij wege van parate executie, door den officier bij den raad van justitie,» herinnerd om hunne contributien aan de schutterskas over het 3de kwartaal 1860, vóór of op den 15den Aug. te voldoen.

De resident van Samarang maakt bekend, dat op Donderdag den 23sten Augustus 1860, des morgens te 10 uren, ter zijner sekretarie overeenkomstig het reglement op het houden van uitbestedingen, staatsblad 1829 no. 67 en bij afbod uitbesteding zal worden gehouden, voor de levering gedurende het jaar 1861, ten behoeve van de bedelaars in het gesticht te Patjeroengan:

a. van de voeding van 145 personen;

b. van de kleeding, enz., kabaaijen, sarongs, kussensloopen en ligmatjes van elk 290 stuks en van 160 stuks hoofddoeken.

Gadinghebbenden worden verzocht, hunne inschrijvings-billetten voor of op het tijdstip in dienen.

De voorwaarden liggen ter inage ter residentiesekretarie alhier.

De gouverneur der Moluksche eilanden maakt bekend, dat op Zaturdag den 29sten September 1860, des morgens te 10 uren, ten zijnen kantore binnen het fort Nieuw-Victoria te Amboina, in het openbaar zal worden uitbesteed:

1o. het doen van eene zware reparatie aan het provisiemagazijn, en

2o. het bouwen van drie latrines;

alles binnen het fort Nieuw-Victoria te Amboina, volgens bestekken en voorwaarden liggende ten gemelden kantore ter inzage van belanghebbenden.

Berigt voor Zeevarenden.

De kommissie tot verbetering der Indische zeekaarten brengt ter kennisse van belanghebbenden, dat door haar zijn uitgegeven en verkrijgbaar gesteld:

de kaart der Nangka-eilanden, door het etat-major van Z. M. opnemingsvaartuig *Pylades*.

de kaart der westkust van Kiusiu, en

» » » baaijen en landverkenningen van de westkust van Kiusu, beide laatsten door den luitenant ter zee der tweede klasse H. O. Wichers.

De President.
G. VOGELPOOT.
De Secretaris,
H. DYSERINCK.

BATAVIA,
27 Julij 1860.

VENDUTIEN.

Op het plein der Javasche Bank, door van Slooten, Morgan & Co.

Op Dingsdag, den 7 Augustus, voor het kommissiehuis van John Pryce & Co.

Op Woensdag den 8 Augustus, voor het woonhuis van J. A. Schröder, achter de Weeskamer, door Gebrs. Roselje & Co.

en

Op het Heemradenplein, door John Pryce & Co.

Op Donderdag den 9 Augustus, ten huize van den heer de Vogel, Gang Ketapang.

en

Voor het kommissiehuis van Abeelen, Dennison & Co.

Op Vrijdag den 10 Augustus, voor het kommissiehuis van Gebrs. Roselje & Co.

Oproeping van Crediteuren.

In de Javasche Courant van Woensdag jl. worden opgeroepen de debiteuren en crediteuren in den navolgenden boedel:

Door het Kollegie van Boedelmeesteren te Batavia, van wijlen Bachtiar.

Vertrekkende Personen.

J. Groll. — R. Hendriks.

Aangekomen Vreemdelingen.

van den 1 tot en met den 3 Augustus.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Dr. J. van Haestert, van Bandong. — A. Langeveld, van Padang.

HOTEL WILLEM II. J. R. van Alphen, van Cramat. — P. J. C. Saaymans en echtgenoot, Jufvrouw Saaymans, van Soerabaija. — F. P. Voogt, van Pakoeodji. — J. W. Harinck, en echtgenoot, Jufvrouw Harinck, van Padang.

JAVA HOTEL. W. Zeelt, van Soerabaija. — H. F. E. Rant en Familie, van Buitenzorg. — H. D. van Boeckhold en Familie, van Batavia. — W. Vogel en echtgenoot, van Padang. — L. F. Ruzette, van Idem. — Hendriks, van Idem. — C. A. Schüack, echtgenoot en kinderen, van Idem. — A. H. J. van Dijck, van Idem.

BATAVIA.

Het Orgelconcert, door den Heer Calmer jl. Zondag in de Willemskerk gegeven, ten voordeele van de personen, door de laatste stormen in Nederland ongelukkig geworden, was niet druk bezocht, 't geen wel te bejammeren is, wijl de verschillende Nos. van het programma zeer goed werden uitgevoerd. De totale opbrengst bedraagt ruim *f* 400.—

— Wij maken opmerkzaam op de voorstelling van het liefhebberij tooneelgezelschap op a. s. Maandag, mede ter ondersteuning van onze ongelukkige landgenooten in Nederland. Van harte wenschen wij, dat de menschlievende pogingen van dit gezelschap met denzelfden gunstigen uitslag worden bekroond, als bij de eerste voorstelling het geval was.

— De op Donderdag jl, alhier gehoudene geldloterij ten behoeve van het Bat. Tooneel is als volgt afgeloopen:

Nos.	Prijs.	Nos.	Prijs.	Nos.	Prijs.
35	41	398	11	705	27
49	21	403	24	739	35
56	13	404	28	742	54
90	51	405	47	750	16
97	20	431	6	753	7
102	4	455	25	756	49
122	30	471	3	782	8
130	45	486	57	805	1
141	53	493	9	820	29
149	17	506	12	850	5
211	60	508	32	886	42
220	44	518	23	914	22
230	19	522	38	927	37
259	26	562	36	938	40
269	33	563	18	943	48
292	50	570	46	949	31
310	58	603	10	952	52
363	15	619	43	974	35
381	34	638	56	991	39
383	59	692	2	996	14

Japara. — In de dessa Terkesi, van het distrikt Oendaän, regentschap Koedoes, residentie Japara, heeft de vrouw Madiah den 14den Julij 1860 vier kinderen levend ter wereld gebragt, waarvan drie van het mannelijke en een van het vrouwelijke geslacht, en welke met tusschenpoozen van omstreeks een uur geboren werden; zijnde het meisje het laatst geboren.

Deze kinderen zijn echter den volgenden dag gestorven, zijnde ontlasting van bloed uit den mond en de neusgaten bij allen den dood voorafgegaan.

— Op den 16den Julij 1860 is voor de dessa Sakmalang nabij Japara door een rukwind omgeslagen eene praauw Madjang varende onder Nederlandsche vlag, gevoerd door den djoeragan Molroeno, komende van Toeban, beladen met vier kojang houtskolen en veertig kistjes Toeban sigaren.

Bij gehouden onderzoek is gebleken, dat de lading verloren is geraakt.

Amboina. — De berigten uit de residentie Amboina loopen over de maand Julij jl.

Een gewenschte rust heeft in deze residentie geheerscht.

Ofschoon in de oost- of regenmoesson was het weder echter tamelijk droog.

Het getal zieken was grooter dan in de maand Mei: de koortsgevallen waren slechts van ligten aard.

Onder de negorij Aboro op het eiland Haroekoe is eene oude, elders behoorende vrouw, in een verlaten toestand, in het bosch zwervende, gevonden.

Volgens hare verklaring, behoort zij te Kilmassa (Ceram onder Banda) te huis, van waar haar man haar op een vlot in zee heeft gebragt en aan haar lot overgelaten; zijnde zij na drie dagen in zee te zijn geweest door hevige zuidoostenwinden op het strand nabij de negorij Aboro aan wal gespoeld.

Banda. — Van Banda zijn berigten ontvangen loopende tot over de maand Mei, in welke twee aardschuddingen zijn waargenomen. De eerste op den 12den, des morgens kwartier over 7 uur; niet zeer sterk, horizontaal, in de rigting van het N. W. naar het Z. O.

De tweede op den 26sten des morgens te 6 uren 25 minuten; kort, doch zeer hevig, horizontaal in de rigting van het westen naar het oosten.

De eerste en laatste dagen der maand hebben zich gekenmerkt door zeer hevige, tot storm overgaande winden uit het O. en Z. O., meestentijds vergezeld van zware regens. De overige dagen der maand was het weder variabel, met afwisselende regenbuijen, hitte en winden, meestal uit het O. en Z. O.

Onder de bevolking ter hoofdplaats heerschten vele koortsen, welke echter niet kwaadaardig waren, en waardoor geene buitengewone sterfte is te weeggebragt.

Ook onder de arbeiders in de specerijperken waren steeds vele zieken, voornamelijk koortslijders: zoodat de sterkte in het bannelingenhospitaal op ultimo Mei 174 lijders of twee meer dan op ultimo April bedroeg.

Ofschoon de stand der kultures, vooral met betrekking tot de vooruitzigten voor de maanden Julij, Augustus en September, zich allerwege buitengewoon gunstig vertoonde, is echter de oogst van de maand Mei niet bijzonder groot geweest, ten gevolge van de vele in de maanden Maart en April gerypte vruchten.

Gedurende eerstgemelde maand zijn geplukt 3,560,056 notenpitten, opgeleverd hebbende 8508 pd. foelie en calculatief 28,180 pd. noten.

In 's lands pakhuis zijn op den 9den en 1[...] geleverd 20,142 pd. foelie, produktie van [...] 38,600 pd. noten, produktie van Januarij.

Naar Java zijn afgescheept op den 8sten [...] stoomschip *Padang* 100 vaten met foelie en [...] met noten; terwijl op den 31sten Mei ter v[...] gereed lagen, 216 vaten met foelie, 702 vaten [...] ten en 2 kisten notenzeep: fabrikaat van Feb[...]

Gedurende de maand Mei zijn aldaar aang[...] op den 6den het N. I. stoomschip *Padang* gez[...] Guijot van Timor; den 31sten het N. I. sto[...] *Ambon*, gezagvoerder Vogel, almede van Timor [...] van daar vertrokken zijn:

Op den 8sten naar Amboina het N. I. sto[...] *Padang*, gezagvoerder Guijot.

Van Ceram, Goram en andere eilanden zijn [...] de de maand Mei aangekomen 19 praauwen. [...] van Banda naar die eilanden vertrokken zijn [...] wen.

De passer werd voortdurend druk bezocht [...] pers en verkoopers, maar vermits de produc[...] minderd en de consumenten aanzienlijk [...] derd zijn, bleven alle artikelen zeer hoog in p[...]

Alleen rijst, waarvan groote voorraad in [...] van partikulieren was, en daar de met ultimo [...] aftredende aannemer van leverantie van dat [...] meerdere hoeveelheid dan voor drie maanden be[...] zoude zijn, wilde opruimen, is daardoor voor [...] *f* 7 per pikol te bekomen geweest.

Ternate. — De berigten uit de residentie [...] loopen tot en met ultimo Junij. Het weder [...] riabel; drukkende hitte en veranderlijke wi[...] paard met zware regens wisselden zich bij t[...] poozen af, hetwelk over het algemeen niet gu[...] den gezondheidstoestand geïnfluenceerd heeft. [...] men zoowel onder de Europesche als ook o[...] inheemsche bevolking vele lijders aan catarrha[...] sen voor, die echter van geen kwaadaardig[...] waren. Schokken van aardbeving zijn nie[...] nomen. De berg van Ternate heeft gedurende de [...] onophoudelijk, doch in een ligten graad rookk[...] uitgeworpen.

— De berigten uit de residentie Menado tot [...] ultimo Junij 1860, luiden als volgt.

Minahassa. Onder de Chinesche bevolking e[...] de Inlanders ter hoofdplaats deden zich weder [...] pokgevallen voor.

In de negorijen Maumbi, Lotta, Kokoskassan, [...] dano-Toulimambot vertoonden zich de water[...] en tastten omstreeks dertig individuën, mee[...] ren aan.

De echte pokken braken bij 16 negorijmensc[...] de omliggende negorijen uit, doch in zeer ligte[...] zoodat de lijders allen herstelden.

Voor de behoorlijke toediening der vaccine [...] steeds met de meeste zorg gewaakt, welke taa[...] wens zeer wordt verligt door het vertrouwen, [...] de bevolking-zelve in dit voorbehoedmiddel [...] door hare vrees voor deze schrikkelijke ziekte [...] alle landen rondom de Minahassa zoovele s[...] eischte en nog niet overal geheel schijnt te [...] uitgewoed.

De zuidelijke winden stelden zich met veel h[...] in, en voerden zware regens met zich, die, al[...] durende de eerste twintig dagen der maand J[...] droogen en den afvoer van koffij zeer belemm[...]

In het laatste dier maand had men eeni[...] droogte, waaraan men groote behoefte had, zoo[...] het droogen van de in overvloed geplukte k[...] voor het snijden en inzamelen van het padig[...] het tijdig openen van nieuwe tuinen.

Zooals verwacht werd, zal over het algeme[...] di oogst dit jaar niet ongunstig zijn; schoon [...] muizen hier en daar wederom groote verw[...] hebben aangerigt. Men gelooft, dat de zich te[...] herhalende vernieling van een groot deel van [...] gewas door de veldmuizen hoofdzakelijk moet [...] toegeschreven aan de slechte gewoonte van d[...] der, om op zeer ongelijke tijdstippen en bij [...] zijne velden te beplanten. Strenge bevelen [...] ook gegeven, om dit misbruik zooveel mogelijk [...] te gaan.

De teelt van rijst op natte velden zal [...] aanstaande jaar wederom groote uitbreiding [...] waartoe bereids de noodige maatregelen geno[...]

Het plukken der koffij werd ijverig voortge[...] als de bereiding voor de levering, voor zoo[...] vochtige weder zulks toeliet.

Gedurende de maand Junij werden in 's la[...] huizen geleverd $5055^{51}/_{125}$ pikol of in het gehe[...] primo Januarij $7825^{78}/_{125}$ pikol koffij.

Naar het strandpakhuis te Menado werden [...] 5911 pikol, zoodat daar onder ultimo Junij [...] ter verscheping gereed lagen.

Noordkust van Celebes. — Van den Radja v[...] Mongondo werd een brief ontvangen, gedagt[...] Junij, en houdende berigt, dat de pokken [...] en thans met veel grooter hevigheid dan [...] zijn rijk waren uitgebroken. Maatregelen w[...] nomen, om de verspreiding van die ziekte in [...] grenzende distrikten van de Minahassa te v[...] en bevelen werden gezonden aan den vacci[...] de noordkust, om zich onmiddelijk van Bo[...] derwaarts te begeven, om hulp te verleenen [...] veel mogelijk door vaccinatie en revaccinat[...] breiding dier ziekte te keer te gaan.

Sangir-Eilanden. — Op groot Sangir en Siau [...] pokziekte steeds afnemen, en had nagenoeg [...] gewoed.

Op Tagoelandang echter bleef zij nog sterk [...] onder den slavenstand, wiens inenting, volg[...] van den zendeling Kelling, door den radja w[...] gewerkt.

Gorontalo. — Den 21sten Junij vertrok d[...] naar Gorontalo, en verbleef daar tot den 2[...] aanvolgende.

De omstandigheden, waaronder de ambt[...] het bestuur der afdeeling Gorontalo belast, [...] moet zijn, en de geringe middelen van behee[...] ten dienste staan, in aanmerking genomen, w[...]

eigentlijke Gorontalosche landschappen al-
ligend te noemen. Voor drie jaren was
zoo achteruitgegaan, dat de radja's niet eens
waren, de weinige rijst, voor het garni-
gevangenen benoodigd, te leveren in ver-
de verschuldigde belasting, zoodat het
tot de afschaffing van die verpligte le-
moeten overgaan. Thans zijn een aantal
gen gelegd en waterleidingen uit de Bone-
rivieren gegraven, ter lengte van zes en
waardoor de geheele Gorontalosche vlakte,
uitgestrektheid van honderde bouws, kan
worden. Meer dan 5000 penimpangs (een
is nagenoeg 120 vierkante roeden) zijn met
en het gewas, hetwelk bijna, rijp was,
der gunstig te velde.

was grootendeels gebruikt de zaadpadi, in
jaar van Java gezonden; welke padi uit de
djokerto afkomstig is.

leverde dit jaar een zeer ruim produkt;
het juiste cijfer nog niet met zekerheid
geven, schat men het 1500 pikols.

ijverig voort met het planten van die
oewel sedert een paar jaren, de ziekte, die
in de Minahassa bijna geheel vernietigde,
daar begint te vertoonen.

van Gorontalo, Limbotto, Bone, Bolango
o, allen tot ééne familie behoorende, doen
strekken kan, om niet alleen den stoffelij-
ook den zedelijken toestand van hun land
en. Zoo hebben zij den wensch te kennen
om de slavernij en het pandelingschap in hun-
af te schaffen.

de het aanwezen van den resident te Go-
deze afschaffing nader in het breede en in
aar met al de radja's, rijksgrooten en min-
den besproken, en het resultaat was, dat
emmig was in den wensch om beide die
men algemeen beschouwde als de ontwik-
het land in den weg te staan, voor goed
ffen, en men het uitdrukkelijk verlangen te
f, om de verbodsbepalingen tegen slavernij
ingschap in de landen onder regtstreeksch
oor het gouvernement uitgevaardigd, ook in
losche landschappen van toepassing te zien

ontalosche hoofden herhaalden ook eenstem-
meermalen gedaan verzoek, om onder 's gou-
s regtstreeksch bestuur gesteld te worden,
anige voorwaarden en met zoodanige titels
gouvernement zou goedvinden te bepalen,
zij zich steeds als getrouwe onderdanen te
dragen, en in alles de over hen gestelde magten
gehoorzamen.

De rust te Larantoeka is hersteld. Ook in
ge gedeelte dezer residentie heerschte rust

der rijst en andere voedingsmiddelen was
d, de eerste kostte van *f* 8.— tot *f* 12.— de
padi van *f* 5.— tot *f* 6.— en de djagong *f* 3.—
, zoowel inkomende als uitgaande, is ge-
urende de maand April *f* 749.— en gedurende
Mei *f* 4,187.54.

thale koortsen bleven in April steeds heer-
maand Mei kenmerkte zich door aanhou-
re winden, waardoor die koortsen zoowel
landers als onder de Europesche gemeen-
genomen. (*Jav. Ct.*)

a, 25 Julij. Wij vernemen van goederhand,
middag in de kampong Doepla een betreu-
ig ongeval heeft plaats gehad, dat alweder
g is van de onvoorzigtigheid der Javanen.
schijfschieten, waarbij alle gebruikelijke voor-
ren in acht genomen, is een Javaansch kind
2 jaren oud, door een miniékogel in het hoofd
en dien ten gevolge overleden.
ds vóór den aanvang van de schietoefeningen
waarschuwende roode vlaggen op de borst-
geplaatst en toch waren verscheidene Javaan-
ren, (waaronder ook het arme slagtoffer van
onnadenkendheid,) door hunne ouders ter
gesteld bij een vischnet, in regte lijn echter
vanger.

r onderzoek vernam men van het kampong-
de kogels meermalen tot op dien afstand (cc.
nedervielen, en zelfs kortelings een Javaan
der plaatse daardoor zoodanig was geschrikt,
wusteloos nederviel. Indien dit zeggen waar-
an is het van de zijde van dat kamponghoofd
ergeeflijke nalatigheid, dat hij van die omstan-
iet onverwijld heeft kennis gegeven aan de
autoriteit, te meer dewijl hij zich daar-
echts had te wenden tot de policie, die, als
loffelijke voorzorg, orders had uitgevaardigd,
d zich achter de borstweringen mogt begeven
den tijd van de schietoefeningen.

a, 28 Julij. Aangenaam is het ons wederom
an menschlievendheid te kunnen mededeelen.
t van den 21sten Julij was het Nederl. Bark-
Tasman, kapitein J. R. Rijken, zeilende in de
tusschen Samarang en Soerabaija, toen men
noodgeschrei en hulpgeroep vernam. Hoe-
zonder duister was en hevig woei, draaide
oerder onmiddelijk bij en was elk op aanraden
schipper onmiddelijk gereed de gevraagde hulp
te verleenen. Dadelijk was een der booten
laten en nadat men een geruimen tijd tegen
gewersteld, bereikte men de ongelukkigen,
Javanen, welke voor eenige dagen Grissee
laten met een houtvlot, ten einde naar Las-
rden vervoerd. Genoemd vlot was door zwa-
rden wind losgeraakt en dreven deze onge-
edert twee maal vier en twintig uren op een
k in zee rond. Gelukkig, dat gezegd schip
aarts passeerde, want anders ware voorzeker
and hun angstgeschrei gehoord. De boot
ig het schip weder bereiken en mogten
der en de equipage het genoegen smaken,
genooten van een gewissen dood gered
(*Oostpost.*)

BELGIË.

Brussel, 4 Junij. Dezer dagen heeft eene zonderlinge echtscheiding plaats gehad. Deze echtscheiding werd regterlijk uitgesproken tusschen een barbier en zijne huisvrouw. De vier getuigen waren vier barbiers, gevestigd te Brussel. De echtgenooten en de getuigen waren allen in de veertig jaar. Na de echtscheiding heeft men zich in een hotel aan een lustig banket vereenigd, even alsof er eene bruiloft gevierd werd.

ENGELAND.

Krachtens een besluit van het kongres der Vereenigde Staten, ontvangt elk soldaat, die in 1814 aan den strijd tegen het Engelsche leger deelnam, 160 acres land. Thans hebben zich niet minder dan 27,000 grijsaards aangemeld, die in 1814 in den door de Americanen gewonnen slag bij Plattsburg streden, en hunne aanspraken met bewijsstukken gestaafd. Het merkwaardigste hiervan is, dat in 1860 nog 27,000 man in leven zijn van het leger bij Plattsburg, dat in 1814 tijdens den veldslag slechts als 8000 man sterk werd opgegeven.

— Volgens het *Court Journal* zou het berigt juist zijn, volgens hetwelk lord Elgin, te Parijs door keizer Napoleon losweg gevraagd zijnde, wat er in Engeland voor nieuws was, antwoordde: »Het eenige nieuws is, dat het Uwe Majesteit eindelijk gelukt is, eene militaire natie van ons te maken". De keizer moet ontevreden over dit antwoord geweest zijn, zoodat hij zich daarop verwijderde.

— Het volgende is, volgens den *Times*, de letterlijke verklaring van den infant don Juan aan de Spaansche Cortes: »Ten gevolge van den afstand van mijn broeder Karel Lodewijk van de regten op de kroon van Spanje, volgens zijn manifest, gedagteekend Tortosa 23 April 1860, ben ik verpligt de regten van mijne familie en die, welke ik persoonlijk op den troon mijner voorvaderen heb, te doen gelden. Besloten om deze zoowel als het beginsel der legitimiteit, waarop zij gevestigd zijn, te handhaven, zal ik evenwel niet toestaan, dat men tot de wapenen de toevlugt neme om de overwinning te behalen, noch dat het edele bloed der Spanjaarden voor de zaak zal geplengd worden. Ik hoop alles van de Goddelijke Voorzienigheid, van de regtvaardigheid en vaderlandsliefde der Spanjaarden en van de magt der omstandigheden. Ik verlang niet, over lijken heen op den troon te stijgen, ik verlang hem te beklimmen door de algemeene overtuiging, dat door de legitimiteit de orde gevestigd blijft en daardoor het land zal bloeijen en vooruitgaan in overeenstemming met de verlichting der eeuw. Ik rigt dit manifest aan de Cortes, opdat de natie zoodoende kennis daarvan erlange.

Londen, 2 Junij 1860.

(get.) Juan de Bourbon."

FRANKRIJK.

Parijs, 5 Junij. De *Gazette de Lyon* vermeldt een nieuwen gaauwdievenstreek. Een zeer net gekleed heer was juist bezig in een partikulier huis de kleederkas te ledigen, toen de eigenaar binnentrad. De gaauwdief wendde zich met de uiterste bedaardheid tot den eigenaar en zeide: »Ik heb u hier gewacht; mij is den last opgedragen, u in hechtenis te nemen en uwe kleedingstukken mede te brengen". Nadat hij alles tot een bundel had zamengepakt, verzocht hij den pseudo-gearresteerde hem te volgen. »Om geen opzien te verwekken, kunt gij twee pas voor mij uitloopen, dan zal niemand er op letten, dat gij mijn arrestant zijt; uwe kleederen zal ik wel dragen". Het behoeft niet gezegd te worden, dat de gewaande politieagent niet lang zijn arrestant in het oog hield, maar spoedig met de kleederen was verdwenen.

— Den 22sten Mei ging eene dame van 75 jaar, tegen 7 uur des avonds, slapen, gelijk dat sedert jaren hare gewoonte was. Toen zij op het gewone uur niet opstond, werd hare familie ongerust, doch vond haar steeds gerust slapende. Het heden verschenen nommer van de *Chorentais* meldt, dat zij eergisteren is overleden, nadat zij ruim 250 uren zeer kalm had geslapen.

— De *Courrier de Bayonne* meldt het volgende, aangaande de 16 Spaansche krijgsgevangenen, die door de Marokkanen na het sluiten van den vrede naar Tetuan zijn gevoerd. Zij hebben de gruwelijkste mishandeling moeten verduren; zij werden met ketens om den hals in vochtige kelders opgesloten; men deed alle moeite om hen van hunne godsdienst af te trekken; zij hebben daarvoor honger en dorst moeten verduren en werden met de afgrijselijkste straffen bedreigd. Een der middelen, welke men aanwendde om hen te verschrikken, bestond daarin, dat men de bebloede hoofden hunner krijgsmakkers onder hen wierp.

DUITSCHLAND.

Een Hannoversch blad deelt de volgend anecdote mede, voor welke historische waarheid het verklaart te kunnen instaan. In den loop van den winter moest in de tweede kamer der Hanoversche stenden eene kommissie van drie leden worden benoemd. Naar men weet, kiezen de regter- en de linkerzijde steeds leden ieder van hare partij. Toen nu bij de bedoelde stemming de president de stembriefjes voorlas, luidde de keuze der regterzijde: »Heyl Borries und Wermuth!" (heil Borris en alsem!), en die der linkerzijde: »Gott Schütze Bennigsen!" (God bescherme Bennigsen!). De gekozenen waren: van de linkerzijde, de heeren Gott uit Bledeln, Schütze uit Hannover, en von Bennigsen, en van de regterzijde: de heeren Heyl, von Borries (minister) en Wermuth.

— Aan de *Triester Ztg.* wordt uit Konstantinopel gemeld, dat in het begin der vorige maand de bergbewoners uit de stammen der Schapsugen en Abzeken, omstreeks 6000 man sterk, aangevoerd door Ibrahim Bey, aan de Russen bij Adekum een gevecht hebben geleverd en overwinnaars zijn gebleven. Ibrahim Bey is een zoon van Sefer Pacha, en eene deputatie der aanzienlijkste, te Konstantinopel woonachtige Circassiers en opperhoofden, begaf zich naar sir Henry Bulwer, ten einde hem te verzoeken, dat Engeland zijne benoeming tot opperbevelhebber van Circassie zou ondersteunen. De Engelsche gezant heeft geantwoord, dat de betrekkingen tusschen Engeland en Rusland niet veroorloven, dat het eerstgenoemde zich in de aangelegenheden der bergbewoners van Circassie menge.

— De *Allg. Zeitung* meldt, dat het den heer G. Reisser, te Augsburg, gelukt is, zoogenaamde »photographische nevelbeelden" te vervaardigen, waarvan reeds de eerste proeven door deskundigen zeer werden geprezen. De photographien worden door condensatielenzen tot op 20 voet hoogte vergroot, door oxyhydrogeengas verlicht en op eene witte vlakte van 400 vierk. voet overgebragt, waarop zij door de toeschouwers zeer naauwkeurig kunnen worden waargenomen, waarbij de scherpte en duidelijkheid der beelden ieders verbazing wekt. Naar men verneemt, zal de heer Reisser eene reis doen door de voornaamste steden van Duitschland en Zwitserland, om er deze nevelbeelden ten toon te stellen.

RUSLAND.

St. Petersburg. 30 Mei. De staatsdomeinen in Siberië zullen worden gekoloniseerd en te dien einde in partikuliere handen overgaan. Volgens het senaatsblad heeft de keizer zijne goedkeuring gehecht aan het plan, dat eerstdaags bij wijze van proefneming 40,000 dessätinen, in 50 percelen à 80 dessätinen (1 dessätine is 4½ morgen) te koop zullen worden aangeboden. Dit land ligt in het district Kurgan, gouvernement Tobolsk. Groote percelen van 250 tot 1000 dessätinen zullen als belooning voor getrouwe, minstens twintig-jarige dienst ten geschenke kunnen worden gegeven. Het verplaatsen van lijfeigenen op deze aldus verkochte of geschonken landerijen is streng verboden.

— Naar men verneemt zullen te Nowgorod de werkzaamheden voor de fundering en het voetstuk van het monument ter herinnering aan het »duizendjarige Rusland", eerstdaags een aanvang nemen. De aanleg van het voetstuk is voor 75,000 zilverroebels aangenomen. Het gedenkteeken-zelf wordt naar het ontwerp van den heer Mitjeschin, die met nog drie andere artisten voor de modellering 120,000 z. r. ontvangt, op de galvanoplastische fabriek van de heeren Nikols en Pinke gegoten, die daarvoor 110,000 z. r. ontvangen, terwijl daarenboven door de regering het erts (4000 pud) daartoe geleverd wordt.

— Als eene proeve van criminele regtspleging in Rusland wordt het volgende medegedeeld: In 1849 werd de bank van leening alhier door valsche papieren voor 20,000 z. r. bedrogen. Het vermoeden viel op een ambtenaar te Grodno. Hij werd in hechtenis genomen, en met hem twee broeders, Grizewicz genaamd, die hij voor zijne medepligtigen verklaarde. Het proces duurde tien jaren, gedurende welken tijd de aangeklaagden natuurlijk in den kerker bleven. Eindelijk werd er vonnis geveld, luidende: Siberië. Te gelijker tijd echter bekent de ambtenaar, dat hij alleen schuldig is en genoemde broeders onschuldig zijn. Hetgeen dus uit een tienjarig onderzoek niet kon aan den dag komen, werd nu in eens duidelijk. De lieden werden in vrijheid gesteld, maar zij en hunne familiën zijn geruïneerd.

VERSCHEIDENHEDEN.

Moederlijke liefde.

Een Belgisch dagblad deelt het volgende treffende voorbeeld van moederlijke liefde mede:

Eene arme vrouw uit Kortrijk ontving dezer dagen een brief uit Antwerpen, waarin men haar meldde, dat haar zoon, in garnizoen in die stad, gevaarlijk ziek lag in het militair hospitaal. Toen zij den brief gelezen had, was hare smart onbeschrijfelijk, en zij riep zuchtend uit: »Ik wil mijn kind zien en troosten, vóórdat hij sterft". En inderdaad maakte zij zich 's anderdaags zeer vroeg gereed om te vertrekken. Zij trok hare zondagskleederen aan, bestaande uit eene wit linnen muts, een dun kapmanteltje en een oud versleten kleed; aan hare voeten had zij een paar klompen of holsblokken.

Te vergeefs bragt men haar onder het oog, dat eene reis van achttien volle uren voor haar eene groote onderneming was; dat het weder zeer onaangenaam scheen, en dat hare hooge jaren haar niet toelieten zoo iets te wagen. Zij gaf ten antwoord: »Al ware de weg nog zoo lang, en al ware het weder nog zoo streng, ik wil mijn kind een laatsten troost bieden, vóórdat hij sterft; God, hoop ik, zal mij geleiden". — Zij nam vervolgens al haren rijkdom met zich, begaf zich naar eene bakkerij en kocht er een broodje van tien centimes; dit en eene welvoorziene snuifdoos was al wat zij medenam, om achttien lange uren te reizen. Zij begaf zich moedig op weg.

Na zes uren gaans moest zij een weinig rusten. Zij zette zich langs eene gracht neder, at een deel van haar broodje, en schepte met een harer holsblokken een weinig water uit de gracht, om haar dorst te lesschen. Dit herhaalde zij nog eenige malen. Met het vallen van den avond was zij reeds drie uren boven Gent, en uit medelijden stond aldaar een boer haar toe, den nacht in zijn geitenhok door te brengen. Het geblaat van het dier veroorzaakte, dat de goede vrouw bijna den geheelen nacht slapeloos moest doorbrengen. 's Anderdaags vroeg zette zij haar weg spoedig voort, en te 11 uren kwam zij in de gewenschte stad aan, ging den overste van het militair hospitaal opzoeken, en verkreeg dadelijk verlof, om zich bij haar zoon te begeven. Men opende haar eene deur, en zij trad eene groote zaal binnen, waarin zich een groot aantal zieke soldaten bevond.

Men wees haar het bed haars zoons aan. Toen de jongen zijne moeder ontwaarde, sloeg hij zijne uitgemergelde handen te zamen, maar kon geen enkel woord uiten. Een kwartier uurs verliep, vóórdat moeder of zoon hunne spraak herkregen. Een stroom van tranen rolde uit beider oogen. Eindelijk nam de zoon, al zijne krachten verzamelende, het woord, en sprak met eene doffe en bijna onverstaanbare stem. »Ach! moeder, hebt gij zulk eene lange reis ondernomen voor mij?" — De moeder antwoordde stamelend: »Al ware het tienmaal verder geweest, mijn zoon, nog zou ik u hebben komen opzoeken".

Een vol uur bragt de goede moeder aan het smartbed van haar zoon door, hem aanmoedigende, zich aan Gods wil te onderwerpen. Zij troostte hem met de welsprekendheid, die eigen is aan een moederhart. De zoon was zoo te vreden, dat hij haar met kracht zeide: »Moeder, nu kan ik sterven, want ik heb u nog eens gezien; de goede God heeft mijn gebed verhoord. Ja, nu zal ik gerust en vergenoegd de wereld verlaten. Keer tevreden naar huis terug, en bid nog somtijds voor

uwen zoon". — »Mijn kind!" riep de moeder snikkend uit, »ontvang nog eens mijn zegen, mogelijk den laatsten, dien gij van uw moeder op aarde zult ontvangen. Ik zal God bidden, dat hij u versterke en u moed inboezeme, om uw lot geduldig te dragen"; en, hem omhelzende, zeide zij hem tot driemaal toe: »Vaarwel, vaarwel, vaarwel, mijn zoon!...."

Al de aanschouwers waren door dit hartverscheurend tooneel tot weenens toe bewogen; de zieke soldaten-zelven, die hunne bedsteden niet mogten verlaten, konden hunne tranen niet verbergen.

De ziekenzaal verlatende, werd de moeder gevolgd door een soldaat, die haar 10 centimes in de hand stopte, zeggende: »Zie, moedertje, het is alles, wat ik bezit" Zij bedankte hem duizendmaal en verliet het militaire hospitaal van Antwerpen. Drie dagen later bevond zij zich weder in hare woonplaats.

Ziedaar het verhaal, zoo als het door de moeder-zelve is gedaan met eene eenvoudigheid, welke bewees, dat zij dacht niets buitengewoons verrigt te hebben, maar die juist daardoor des te dieper trof.

Een hond redt 36 menschen.

Dat een nietig voorwerp, in tijd van nood op eene vernuftige wijze te pas gebragt, belangrijke diensten kan doen, is op zich-zelf niets vreemds; maar dat 36 gewapende manschappen het behoud huns levens aan eene hondenplagerij te danken hebben, dit toch zal wel eenig in zijne soort zijn! En toch, dit zonderling feit heeft plaats gehad; het wordt door de voornaamste Americaansche dagbladen medegedeeld, en wel naar aanleiding van een berigt in een der aldaar meest geaccrediteerde organen. Volgens dat blad heeft het geval zich aldus toegedragen. Uit het fort Défiance, in Nieuw Mexico, was een sergeant van de bezetting met 36 man naar buiten gezonden, om het oog te houden op zeker punt, alwaar een aantal koeijen liepen te grazen. Nauwelijks zijn de manschappen daar aangekomen, of zij worden overvallen door een troep van ongeveer 400 Indianen, zoodat zij genoodzaakt waren de wijk te nemen naar eene hoogte, waar zij op de aanvallers een zoo goed geregeld geweervuur rigtten, dat deze zich uit de voeten maakten. De sergeant begreep intusschen zeer goed, dat het nu voor hem en de zijnen even zoo gevaarlijk was, om op zijn post te blijven, als om dien te verlaten, daar hij zich verzekerd hield, dat er nu meer Indianen in den omtrek moesten rondzwerven, en dat hij dus in allen gevalle op eene nieuwe overrompeling bedacht moest zijn. Het was dus maar de vraag, langs welken weg er mogelijkheid bestond, om versterking te krijgen. Voorzeker te meer eene netelige vraag, om dat niemand den moed zou hebben, om zich alleen naar het fort te begeven. Terwijl hij daarover staat te denken, valt zijn oog op een hondje, hetwelk uit het fort met de kompagnie was medegeloopen. Dadelijk is zijn besluit genomen. Hij scheurt een blad uit zijn zakboekje, schrijft met potlood haastig een berigt aan den kommandant, maakt dit aan den halsband van het dier vast en bindt den viervoetigen medgezel vervolgens een blikken veldketeltje, met eenige keisteentjes er in, aan den staart. Naauwelijks is de hond zoo toegerust, of de sergeant geeft hem met den laadstok een paar fiksche stompen, terwijl de manschappen op zijn bevel uit alle magt een vreeselijk geschreeuw aanheffen. De hond, hierdoor angstig geworden, neemt de vlugt en snelt, door het ratelen en rammelen van het keteltje nog meer in de knel gebragt, uit alle magt dwars over en door alle beletselen regtstreeks op het fort aan. De schildwacht, het wel bekende dier in dien toestand ziende aankomen, meende eerst niets anders, dan dat zijne kameraden dit uit de grap hadden gedaan, en besloot, ten einde alle aanmerkingen van de onder-officieren te voorkomen, den hond in het voorbijgaan op te vangen en van het lastig voorwerp te bevrijden. Dit gelukte; maar juist daardoor viel hem het briefje in het oog, hetwelk hij zorgde den kommandant ten spoedigste te doen toekomen. Ten gevolge daarvan werd er onmiddelijk versterking afgezonden, en bij nader onderzoek bleek, dat deze nog juist in tijds kwam opdagen, om de manschappen uit eene moeijelijke positie te verlossen, aangezien zij van alle kanten door de Indianen waren ingesloten.

Nieuwe plastische zelfstandigheid.

Eenige jaren geleden verkreeg men uit Parijs een nieuw middel, tot het zoogenaamd plomberen van holle kiezen, dat zeer bruikbaar bleek te zijn. Het bestond uit een poeder en een vocht. Het poeder bleek na onderzoek te bestaan uit zinkwit (zinkoxyde), met een weinig oker vermengd; het vocht was eene oplossing van chloor zink. Wanneer het zinkwit met dit laatste aangemengd werd, ontstond spoedig eene steenachtig verhardende massa.

Zekere Sorel heeft, na vele proefnemingen, eene toepassing voorgesteld van de eigenschap van het zinkoxyde, om zich met de chloorverbindingen van zink, van ijzer en van mangaan tot eene zeer hard wordende verbinding te vereenigen. Hij wil haar aanwenden tot bereiding van eene plastische massa, die tot het modelleren, het maken van afdrukken van munten, medailles enz., ver te stellen is boven het gebruikelijke gips, daar zij even gemakkelijk in het gebruik is als gips, maar veel scherper afdrukken geeft en veel meer wederstand biedt.

Nadat over de bruikbaarheid van de nieuwe plastische massa van alle zijden de gunstigste getuigenissen waren ontvangen, is het ook te Leipzig beproefd. Volgens een in de polytechnische vereeniging te Leipzig gedaan verslag, is na vele proefnemingen de hier te vermelden bereiding de beste bevonden. Men wrijft 2 deelen zinkwit met 1 deel zeer fijn glaspoeder dooreen. Vervolgens maakt men eene oplossing van chloorzink van 55° Beaumé, en voegt bij elke 50 deelen 1 deel borax. Men mengt het poeder met zooveel van de oplossing, als noodig is om eene plastische massa te vormen, en maakt van deze onmiddelijk gebruik. Wil men er de geelachtige tint van ivoor aan geven, dan heeft men er slechts een weinig gele aarde bij te voegen.

Zoo wat van alles.

Wie drommel, zoo schreeuwden vragende *le Pays*, *la Patrie*, *le Monde* enz. enz., heeft toch aan *Garibaldi* 2.000,000 kunnen leenen? Wie heeft hem geld voor die stoutmoedige, die misdadige onderneming verschaft?!

— Hij heeft ze gestolen, antwoordt de *Charivari*.

— Maar van wien dan?

— Wel, van mijnheer Fontana, den bijoutier aan het Paleis Royal. Ja, Ja, Weet dan, dat die heer een agent van Garibaldi is, en dat hij de vreeselijke misdaad, zich-zelven te bestelen, ten uitvoer heeft gebragt. Geheel Parijs is immers wegens den diefstal in beweging.

— Het is mogelijk. Die kampioen van den Islam is tot alles in staat. Een man, die, in het gezigt der geheele wereld, eene geheele natie aan zijn koning gaat ontstelen, zal er toch waarachtig geen bezwaar in zien, om eenige diamanten van een bijoutier meê te nemen? Maar wij, wij zijn beter onderrigt dan de *Charivari*, en wij verklaren dat berigt van diefstal voor onwaar; het is dat, wat onze Fransche naburen een *canard* zouden noemen.

De heer Fontana is een uitmuntend patriot en een volmaakt praktikus.

Garibaldi had hem reeds lang zijn voornemen te kenken gegeven, om de Beide Siciliën te verlossen van hunne dwingelanden, en had hem daartoe om onderstand gevraagd. Maar, als één diamant uit de magazijnen van Fontana verplaatst wordt, is dat eene gebeurtenis, die door iedereen verder verhaald wordt, en men *moet* en *wil* weten, wie de kooper is. Het geheimzinnige verdwijnen nu van eenige diamanten van Fontana, diamanten, die door de geheele wereld bewonderd en gekend zijn, zou achterdocht verwekken; het eenige middel tegen dien argwaan was, om den grooten hoop aan diefstal te doen gelooven. En welke heerlijke *réclame* gaf die diefstal! Sedert die gebeurtenis is de reeds zoo aanzienlijke clientèle van den heer Fontana verdubbeld. Binnen twee jaren zal de som, die hij als offer der vrijheid heeft gebragt, in zijne kas wedergekeerd zijn, en alle aanzienlijke familiën van den Faubourg Saint-Germain, die allen hare diamanten bij hem koopen, zullen op die wijze de expeditie van Garibaldi betalen en zoo doende tot de onafhankelijkheid der Beide Siciliën medewerken.

Tegenover dezen Italiaanschen patriottenstreek, zullen wij een trek van Engelsch patriotismus stellen.

De handelsvrijheid is in Engeland en Frankrijk de groote vraag aan de orde van den dag, zoo als in Italië de nationale vrijheid. Beide landen (Frankrijk en Engeland namelijk) zullen onbetwistbaar veel winnen, door het nieuwe handelstraktaat; en elk goed burger moet zonder morren het tijdelijke nadeel aanzien, dat zekere partikuliere belangen in de uitoefening van sommige industriën treft. De heer Walter, lid der kamer van de gemeenten, heeft niet geschroomd eene lans te breken tegen de afschaffing der regten op het papier, en dit niet uit principe, maar uit zuiver eigenbelang. Mijnheer Walter is direkteur van het dagblad de *Times*, dat wil zeggen, zoo als het ten minste schijnt, papierkooper in het groot en klein. Goedkoop papier, en dat nog wel voor de pers bestemd, stelt hem aan belangrijke konkurrentie bloot. Hij was in staat om eene wet in het leven te roepen, waarbij alle dagbladen, *met uitzondering van het zijne*, afgeschaft werden, zoodat de uitoefening van zijne zaak door niets verhinderd werd.

De kamer heeft met zijn voorstel een loopje genomen, en het eerwaardige lid wreekt zich, door in de kolommen van zijn blad die groote internationale daad als eene kleine komedie voor te stellen. En dat gebeurt in een land, dat om zijn patriotismus beroemd, om zijn eerbied voor alle vrijheden bekend is!

De Britsche Kroon.

De kroon, welke de koningin bij de opening van het parlement draagt, is het werk van twee Engelsche goudsmeden. Zij bestaat uit zilveren cirkels, bedekt met edelgesteenten, met het Maltezer kruis in diamanten in het bovenste gedeelte. In het midden van het onderste gedeelte, boven den cirkel, ziet men den ruwen robijn, die eertijds den toque van den zwarten prins versierde. Het onderste der kroon is van paarsch fluweel. De binnencirkel is in brillanten gevat, waarboven leliën en maltezer kruizen in brillanten. De kroon draagt bovendien nog vele andere kostbare steenen, smaragden, robijnen, saphieren en bouquetten van paarlen van groote waarde. Zie hier de waarde van de verschillende deelen dier kroon: De twintig diamanten van den zoogenaamden tijd-cirkel hebben eene waarde van £ 1500 ieder, te zamen £ 30,000; de twee groote centrale diamanten £ 2000 ieder; de 54 kleinere diamanten, aan de hoeken der eersten geplaatst, £ 1000; de 4 kruizen, elk uit 25 diamanten bestaande, £ 12,000; de 4 groote diamanten, waarin de kruiken uitloopen, ieder £ 10,000, te zamen dus £ 40,000. De 12 diamanten in de leliën £ 10,000; de 18 kleinere diamanten, zijnde de ornamenten dier bloemen, £ 2000; de overige diamanten, paarlen enz. enz. £ 15,800, makende een totaal van £ 112,000 of *f* 1,344,000. De kroon van Engeland, voor George III vervaardigd, woog omstreeks 7 pond; doch dank zij der bekwaamheid der tegenwoordige juweliers, is de tegenwoordige kroon, zoowel op het oog als in werkelijkheid, veel ligter en weegt niet meer dan 5 pond.

CORRESPONDENTIE.

In antwoord op de vragen van N: N. bij schrijven van Magelang Mei 1860, diene het volgende:

14. *N. N. vraagt*, zoo men op 20jarigen leeftijd betaalt, *f* 3 09 's maands voor *f* 1000, -- aan Erven of regthebbenden, hoeveel die contributie zal zijn als men *Speciaal zijne weduwe* dat bedrag wil verzekeren.

Antwoord.

Dit is afhankelijk van den Ouderdom der weduwe:
is zij bv. 5 jaren jonger dan de verzekerde dan is de contr. 's m. *f* 2.94
» » » 5 » ouder » » " » » » » » » 2,90

Deze verzekering komt in de tafels voor onder de benaming van *Overlevng-kantaal.*

15. N. N. *vraagt*: kan men op Levensverzekering ook gedeeltelijk wederverzekering toepassen.

Antwoord.

Varia 48 toont, hoe men kan contribuëren om immer te trekken, hetzij bij overlijden door *nabestaanden*, hetzij *zelf* bij bereiken van 45 of 50 jarigen ouderdom.

16. N. N. *vraagt* of men, na slechts een half of een geheel jaar gecontribuëerd te hebben, en wenschende op te houden een gedeelte dier gelden kan terugeischen.

Antwoord.

Neen, — wel wanneer die kontrakten 5 jaren b... (alinea 2 van art. 11 der algemeene voorwaarden ... en Levensverzekering) bijv. Een officier zoude zi... expeditie te gaan, kunnen verzekeren, terugkeeren... houden met contribuëren, en een deel der reeds ge... butien terugeischen, dat zoude te gevaarlijk zijn ... schappij en andere contribuanten, als hebbende de... Bonus, aanspraak dat de Maatschappij geen ander gevaar loope, — heeft men echter langer gecontribu... de Maatschappij, volgens statuten, regt tot *weder*...

Wordt men echter door omstandigheden verhinderd ... verpligte contributie voor eene aangegane verzekering van ... te voldoen, dan zoude die verzekering van *f* 10.000 ... teruggebragt op eene mindere bijv. van *f* 9000.—, ...

Men heeft dan te veel gestort en nu kan dat meer ... om eenigen tijd de contributien voor deze laatste ... voldoen, en zoo verder, door welke wijziging een ... van de reeds gestorte penningen wordt voorkomen, — ... belanghebbende niet liever verkiest te verkoopen.

Men vergete niet dat deze Maatschappij hoofdzakelijk ... van contribuanten bedoelt; toepassing van een en an... naar omstandigheden regelen.

17. N. N. *vraagt* of men bij mogelijke *Bonus*, de... welgevallen kan beschikken.

Antwoord.

Ja — of door uitkeering te doen vermeerderen,
of door verdere contributies te verminderen,
of door contant te ontvangen.

18. N. N. *vraagt*, welken zin hecht de maatsch... woord *overlijden*.

Antwoord.

Dood door ziekte, moord, echter *niet* door *zelf*... zulks zoude te gevaarlijk zijn.

MEMORIE VAN TOELICHTING op de ... grondslagen voor de gouvernements-... tuur en fabrikatie van suiker op Java.

Er is welligt nimmer een onderwerp van koloni... weest, waarover het verschil van meeningen zoo g... dat betreffende de werking van het nà 1830 op Java ... kultuurstelsel in het algemeen en in toepassing op de ... fabrikatie van suiker in het bijzonder.

Terwijl de een daarin eene bron van inkomsten vo... vernement en van welvaart voor de inlandsche be... winstgevend bedrijf voor de partikuliere nijverheid, en ... ziet tot ontwikkeling van handel en scheepvaart van ... land, ziet de ander, ofschoon erkennende dat de invoe... aangeduid stelsel den aanstoot tot groote ontwikkeling ... ven, in het in stand houden van dwangkultuur een ... tot verarming der bevolking, bij eene onbetamelijke ... van enkele begunstigden en eene bevoorregting va... scheepvaart, welke, omdat zij kunstmatig is, geen ... van duurzaamheid oplevert. Deze kunnen, volgens h... vonden worden in vrijen aanplant en vrijwilligen ... volking, in vrije ontwikkeling der nijverheid, in vrije ... over het produkt; — zonder deze levensbeginselen ... kultuur kwijnen, en eindelijk te kort schieten in den ... alleen met andere voortbrengende kolonien tusschen ... gen, maar vooral met de meer en meer dreigend w... currentie van de beetwortelsuiker, waarvan de produkt... zich op zoo groote schaal uitbreidt.

De Regering, ofschoon met het laatstelijk uitgedr... niet instemmende, achtte het nogtans noodig, een g... zoek te doen instellen, ten einde voorgelicht te wor... zien van de bezwaren, welke de verkregen ervaring ... en de fabrikatie zou hebben doen kennen, en gevolg... tuurstelsel, tot welks instandhouding op haar voorstel ... het Reglement op het beleid der Regering in Nede... vastgesteld bij de wet van 2den September 1854, (S... 129), besloten werd, van gebreken te zuiveren.

Dat onderzoek, 't welk zich door elke suikeronderne... uitstrekken en dus een langen tijd vereischte, werd ... aan twee in het kultuurstelsel ervaren hoofdambtenaren ... van die veelomvattende taak met naauwgezetheid en o... hebben gekweten.

Over het door die kommissie uitgebragt omstandig ... lumineuse bijlagen voorzien verslag, werd het advies ... direkteur der kultures, daarna van den Raad van Indi... nen; uit alle welke bronnen de Gouverneur-Generaal ... landsch-Indie ten slotte, onder mededeeling zijner be... over elk der vele daarbij ter sprake gebragte punten ... stellen putte tot vaststelling der grondslagen, welke ... rigtsnoer voor de kultuur en fabrikatie van suiker ... ken.

Daar het hier de toepassing der wet, bepaaldelijk v... aangehaalde art. 56 van het regeringsreglement voor N... Indie geldt, en het dus eene regeringsdaad betreft, ... sprake zijn van vaststelling dier grondslagen door de ...

Hoe gewigtig die taak ook zij en hoe zeer het ... Departement van Kolonien ook mogt kunnen verlan... ontheffen van de verantwoordelijkheid, welke des w... rusten zal, daaraan echter mag een zoo belangrijk re... sel niet ten offer gebragt worden.

Hij heeft dus, na herhaald overleg en rijpe overweg... aarzeld aan den Koning ter bekrachting voor te stel... meene grondslagen, naar welke de gouvernements-... en de daaraan verbonden fabrikatie van suiker op J... eenstemming met het voorschrift van art. 56 van h... op het beleid der regering in Nederlandsch-Indie, z... in stand gehouden. Zij stemmen in hoofdzaak overee... schillen in enkele punten in meerdere of mindere ma... Indie ontvangen voorstellen. Zij bepalen zich tot d... mentskultuur; zij laten geheel vrije en op zich-zelve ... tuur en fabrikatie geheel onaangeroerd, in afwachting ... varing de noodzakelijkheid mogt aantoonen, ook da... gelen vast te stellen, doch zij verzetten zich tegen ... van vrije kultuur met die op hoog gezag ingesteld, o... nog niet in is kunnen slagen, middelen en waarborg... zonder welke zoodanige vereeniging van twee, in ... onderling strijdende beginselen niet in toepassing ... worden gebragt, zonder de belangen der bevolking en ... van het Gouvernement aan onberekenbare nadeelen ... heden prijs te geven.

Bij het vaststellen dezer grondslagen is er gemoe... stig naar gestreefd om de uiteenloopende belangen d... van het Gouvernement en van de fabrikanten in billijk... eenigen en dus het algemeen belang te betrachten.

Ten aanzien der kontrakten zij opgemerkt, dat ten ... de bestaande is uitgegaan van het beginsel, om ze ... het zullen verlangen, voor tien jaren te verlengen o... stelde nieuwe, voor bevolking en Gouvernement me... voorwaarden; en zulks ook met het doel om ze ... van dien tijd voor uitbesteding vatbaar te maken; ... waarvan ten aanzien van nieuwe ondernemingen mi... proef zal genomen worden; zijnde bij de grondslagen ... gesteld en hierbij onder litt. A en B gevoegd de ... waarop de kontrakten, zoowel bij verlenging als voo... dernemingen zullen aangegaan worden.

Met de vaststelling dezer grondslagen zal de o... einde nemen, welke tot dusverre ten aanzien van de ... bestond.

Die kultuur, in stand gehouden in het vereenigd b... Gouvernement en der bevolking, maar ontdaan van ... wezentlijk bezwaar voor haar kan aangemerkt worden, ... tijdperk van zekerheid, ontwikkeling en bloei te ge... kontraktant zal in een billijk, naar ervaring gewijzigd ... eenvoudigd kontrakt een spoorslag vinden tot verder... zijner werkwijze en dus tot vermeerdering van prod...

het op voorzigtige wijs uitgeven van nieuwe onderne- ..ar wiar dit in het algemeen belang nuttig geacht wordt, ..roduktie van Java meer en meer kunnen toenemen.

..beschouwingen van meer algemeenen aard wordt over- ..toelichting der grondslagen zelven.

.. Niet overal op Java bestaat de gelegenheid tot des- ..aanplant, d. i. dat de bevolking van elke dessa op ..gronden aanplant. De reden daarvan ligt in de om- .., dat binnen den kring der suikeronderneming soms ..rden aangetroffen, wier gronden geheel of ten deele voor ..eelt ongeschikt zijn. Aan de bevolking van dusdanige ..orden alsdan gronden van naburige dessa's ter bearbei- ..gewezen. Hieruit volgt somtijds, dat bij deze laatste des- ..eene groote uitgestrektheid gronds beschikt wordt, dan ..n regel aangenomen maximum van $^1/_5$ der sawa's, tot .. waarvan aan de bevolking dier dessa's dan weder el- ..en in de plaats worden toegewezen, tot bearbeiding voor ..e kultures. Dit bezwaar nu is niet op te heffen anders ..bij elke suiker-onderneming geene andere dessa's in te .. die, bij eene toereikende bevolking, ook tevens genoeg- ..nden bezitten geschikt voor de suikerteelt. Die maatre- ..usschen niet uit te voeren, zonder eene inkrimping der ..theid van den thans aan eenige ondernemingen toegeken- ..ant.

..r bedoelde bezwaar wordt echter niet van dat overwegend ..schouwd, om daaraan onvoorwaardelijk op te offeren de ..k mindere suikerproduktie, die uit zoodanige inkrimping ..lant zoude voortvloeijen. Bovendien is het bezwaar niet ..en zal daarin veel kunnen worden te gemoet gekomen, ..er voortdurend naar gestreefd wordt, om aan de onder- ..riettuinen geene grootere uitgestrektheid te geven, dan voor ..n aanplant en behoorlijke bewerking volstrekt noodzake- .. Vermits overigens dessa'sgewijze aanplant tot regel is ge- ..et worden verwacht, dat, althans bij de uitgifte van nieu- ..akten, daarvan niet dan hoogst zeldzaam zal worden af-

..2. Er is in overweging genomen, om de bevolking der ..welke gronden, ter beplanting door anderen, afstaan, in ..adeloosstelling toe te kennen, doch men heeft vermeend, ..ng de aanplant niet tot eigen gronden kan worden be- .. wel zal doen en de bevolking het best zal bevredigen, ..e stoornis te brengen in de schikkingen, die zij zelve ..ten deze tot stand bragt en die nu bij haar gewoonten ..orden.

..3. Het belang der rijstkultuur vordert, dat als waarborg ..rdrijving worde gehandhaafd het beginsel, om ten behoeve ..van produkten voor de Europesche markt over niet meer ..er sawa's te beschikken.

..4. De ondervinding heeft geleerd, dat van het zonder ver- ..planten op denzelfden grond tot dusverre geene andere .. zijn verkregen, dan belangrijk mindere opbrengst in ver- ..met de uitkomsten van het stelsel van verwisseling. Wel ..nkbeeld geopperd, om aan de ondernemingen vaste vel- ..e voegen en die dan door aanwending van mest voor eene ..e aanplanting geschikt te houden, doch men heeft daar- ..en afzien, omdat de inlandsche hoofden, ter zake gehoord, ..r het algemeen met dit denkbeeld niet ingenomen hebben .. Zij zagen bezwaren in het telkens uitroeijen der oude .., in het gedurig bemesten, in het tijdig bewerken en be- ..van de velden, die het laatste gesneden en ontruimd wor- ..waren bevreesd voor het mislukken der velden of minder ..ging.

..gevallen, dat behalve de jaarlijksche verwisseling nog be- ..van den grond mogt noodig zijn, is het billijk dat de kos- ..rvan gedragen worden, zoo wel door het Gouvernement, als .. fabrikant, in verhouding van de meerdere voordeelen, door ..getrokken wordende van eene hoogere produktie, en dat ook ..lking voor haren meerderen arbeid op de aangegeven wijze .. worde.

..5. Deze bepaling moet tot waarborg strekken tegen over- ..van uitbreiding der suikerkultuur of tegen de invoering ..r geen voldoende veestapel aanwezig is, dan wel de krach- ..bevolking ontoereikend zijn.

..6. Het is meermalen gebeurd, dat het beginsel van uit- ..der fabrikanten van bemoeijenis met den aanplant in een ..ven zin is toegepast geworden, zoodat zelfs bloote raadge- ..n de zijde des fabrikants als ongeoorloofde inmenging is ..rd.

..chen heeft de ondervinding geleerd, dat wenken van dien ..werf tot zeer gunstige uitkomsten hebben geleid. Daar- ..het noodig geacht, hierin zooveel mogelijk te voorzien, zon- ..der het hier bedoelde beginsel los te laten.

..§ 7. Hoewel het in den aard der zaak gelegen is, dat het ..nement, aan hetwelk is voorbehouden het riet buiten be- ..is van den fabrikant te doen aanplanten, in de behoefte ..biet voorziet, zonder dat het redelijkerwijze te vergen is, ..ens, wanneer van de zijde des fabrikants de wenschelijk- ..n de aanschaffing van bibiet van eene andere rietsoort ..betoogd, de kosten daarvan ten laste van het Rijk zouden .. heeft men echter vermeend, den fabrikant vrijheid te moe- ..en om, des verkiezende, voor eigen rekening bibiet van ..e ontbieden, gelijk reeds meermalen is geschied.

..§ 8. Het is genoegzaam door de ondervinding gestaafd, ..ieken met een aanplant van 500 tot 800 bouws, zoo ..n vroeger jaren zijn uitgegeven, naar evenredigheid niet .. produceren als fabrieken van 400 bouws en daarbeneden. ..o groote concentratie toch heeft eigenaardige bezwaren, ..r, behalve het niet op zijn juisten tijd snijden van het ..oral mogen genoemd worden de moeijelijkheden, die er aan ..en zijn, om op een enkel punt zoo veel transportmiddelen ..re benoodigdheden bijeen te brengen, als voor zulke groote ..mingen gevorderd worden. Wenschelijk zou het dus zijn .., indien men zich vroeger tot laatstgenoemd cijfer had be- ..doch om de bestaande fabrieken nu tot zoodanig maximum ..nplant terug te brengen, daarentegen bestaan gewigtige ..gen. Behalve toch dat de capaciteit van die fabrieken, ..zijn ingerigt voor de verwerking van een uitgestrekter .., ten deele onbenut zou blijven, zou de suikerproduktie .. eene aanmerkelijke vermindering ondergaan, want er zou ..mogelijkheid bestaan, om de dien ten gevolge beschikbaar ..e versnipperde bouws grond dienstbaar te maken voor riet- ..lling ten behoeve van nieuwe fabrieken, tot welker daar- .., tusschen de bestaande in, de gelegenheid zou ontbreken. ..nieuwe ondernemingen echter, is in den regel een aanplant ..0 bouws als maximum gesteld, doch is het doelmatig ge- ..aan die ondernemers, welke meer voordeel zien in de ver- ..g van het riet met fabrieken van geringe capaciteit, vrij .., voor eene onderneming tot zoodanig maximum meer dan ..briek daar te stellen.

..vordert geene bijzondere toelichting.

..§ 10. Voor de bevolking is het tamelijk hetzelfde, of de ..en slooten al of niet onder den aanplant begrepen worden. ..belang hiervan toch wordt meer of minder riet aangeplant, ..ngezien het plantloon zich regelt naar de hoeveelheid der ..ule, waarop, zoo als van zelfs spreekt de meer of mindere ..heid riet invloed uitoefent zoo wordt de bevolking van zelf ..loos gesteld voor den meerderen grond waarover beschikt .. door de wegen en slooten niet onder den bij het kontrakt ..den aanplant te begrijpen.

..§ 11. Wanneer aan den eenen kant eene hoogere suiker- ..tie is toe te schrijven aan den meerderen of minderen graad ..ollmaaktheid der vermaling van het riet en der verdere be- .., zoo is het niet te ontkennen, dat aan den anderen kant ..veel bijdragen goede aanplant en zorgvuldig onderhoud, .. welke geen produktief riet kan verkregen worden. Het ..s billijk worden beschouwd, dat èn de fabrikant èn de ..in zekere verhouding van de hoogere produktie voordeel ... Dat doel wordt het best bereikt door het in lateren tijd ..nemen beginsel van het afdalend plantloon. Wel is de vraag .., of het niet verkieslijk moet worden beschouwd, om de ..van den planter niet afhankelijk te maken van de hoe- .. geproduceerde suiker, door namelijk het riet, hetzij bij ..wigt, hetzij bij het getal stokken, te betalen, waarvan het ..zou zijn, dat de planter bij de aflevering van het riet geheel zou worden voldaan; maar men heeft daarvan moeten afzien uit hoofde van de vele overwegende bezwaren, die bij het in praktijk brengen van eene dusdanige regeling zouden worden ondervonden, vooral met opzigt tot de controle dat de planter niet worde te kort gedaan.

Het minimum plantloon van 25 pikols per bouw is vastgesteld, ten einde de bevolking, ook in het geval dat het riet, ten gevolge van rampen van hooger hand, of andere niet te voorziene omstandigheden buiten hare schuld niet kan worden vermalen, toch een bepaald loon voor haren arbeid te verzekeren, berekend naar de gemiddelde opbrengst van een bouw goede sawa met padi beplant.

Tegenwoordig wordt het riet, zoodra het tot vollen wasdom is gekomen, zonder onderscheid aan eene taxatie onderworpen ter bepaling van het eventueel aan den planter uit te keeren minimum plantloon, indien beneden de schatting suiker mogt worden gefabriceerd. Vermits echter in den regel steeds eene hoogere produktie wordt verkregen, waarnaar het bedrag van het plantloon zich dan regelt, zoo is de taxatie in de meeste gevallen en bijna zonder uitzondering een overbodig werk geweest. Bij het thans bepaalde vast minimum plantloon, zal alleen dan eene taxatie te pas komen, wanneer de fabrikant, uit hoofde van den slechten staat van het gewas, zwarigheid maakt het riet tegen voldoening van het bepaalde minimum plantloon over te nemen, in welk geval dat minimum wordt vastgesteld naar de geschatte opbrengst van het riet. Op die wijze zal dus in dit opzigt veel vereenvoudigd worden.

Ad § 12. Zoo als tegenwoordig nog gebruikelijk is. Wordt het plantloon aan de bevolking uitbetaald in twee gedeelten, namelijk: na de taxatie, dat is ruim een jaar na den aanplant, een bedrag gerekend naar de geschatte opbrengst, en vervolgens het surplus, na de finale afrekening met den fabriekant, die eerst plaats vindt omstreeks de maand Maart, volgende op het jaar, waarin de suiker gefabriceerd is, en dus nagenoeg twintig maanden na den aanplant.

Het is niet te ontkennen, dat hierin een bezwaar voor den planter gelegen is, waarin toekomstig grootendeels wordt te gemoet gekomen, want wanneer ook hem bij de nieuwe regeling het surplusplantloon niet eerder dan op den tot dusver gebruikelijken voet wordt uitbetaald, zoo erlangt hij echter onverwijld na het zwaarste van zijn arbeid volbragt te hebben, eene betaling op rekening niet veel minder dan de voordeelen, die hij eerst 4 of 5 maanden na den aanplant geniet van een middelmatig padi-gewas. Wel is waar, het zou kunnen gebeuren, dat het riet na voldoening van het eerste voorschot van *f* 45 per bouw, door rampen van hooger hand, geheel of ten deele niet slaagde, zoodat het niet voor vermaling vatbaar was, als wanneer dat voorschot niet door het fabrikaat zou worden gedekt; maar in dergelijke exceptionele gevallen vordert de billijkheid, dat de planter, die hier tot eene bepaalde kultuur verpligt wordt, niet geheel voor zijn arbeid onbeloond blijve en het betaalde voorschot derhalve voor rekening van den lande kome.

Ad § 13. De hier in stand gehouden hoofdelijke uitbetaling der plantloonen heeft de strekking, om zooveel mogelijk te waarborgen, dat de planters te dien opzigte niet blootstaan aan de knevelarijen hunner hoofden.

Ad § 14. De belooningen, hierbij aan de hoofden toegekend, zijn over het geheel iets voordeeliger, dan die thans door hen genoten worden. Daartoe is overgegaan om hen tot meerdere zorg voor het gewas aan te sporen, en ook de gelegenheid voor het Bestuur te openen, om ook eenigermate te gemoet te komen aan die hoofden, welke, ofschoon regtstreeks geene bemoeijenis met den aanplant hebbende, toch, ten gevolge der suikerkultuur, werkzaamheden verrigten, vreemd aan het eigentlijk ambt dat zij bekleeden.

Fabrikaat.

Ad § 15. Het middel waardoor de molen wordt gedreven, is hier alternatief gesteld, omdat zulks afhangt van plaatselijke omstandigheden. Indien uit gebrek aan water of in het belang van den landbouw het oprigten van een waterrad niet kan worden toegestaan, geschiedt de vermaling door stoomkracht. Waar echter water in voldoende hoeveelheid aanwezig is, vereischt het algemeen belang, dat niet noodeloos aanzienlijke sommen besteed worden voor een stoomwerktuig en daarvoor benoodigde brandstoffen.

Ten aanzien van nieuw op te rigten fabrieken is het echter raadzaam, dat in den regel de molen zoodanig zij ingerigt, dat die ten allen tijde bij gebrek aan water ook door stoomkracht kunne worden in werking gebragt, omdat ook bij den meesten overvloed van water, het ligt kan gebeuren, dat door dijkbreuken of andere niet te voorziene omstandigheden, tijdelijk over geen water kan worden beschikt.

Ingeval het met betrekking tot de bestaande fabrieken voor welke het water als beweegkracht is toegestaan, later noodig mogt worden geoordeeld, in het belang van den landbouw, de verstrekking van water te verminderen of te doen ophouden, om door stoomkracht te worden vervangen, zal de kontraktant verpligt zijn, die verandering daar te stellen, maar dan is het ook billijk, dat het Gouvernement de helft drage in de kosten van daarstelling der daartoe noodige werktuigen. De fabrikant zal te regt in deze bepaling een waarborg zien, dat niet dan bij stellige noodzakelijkheid de bedoelde verandering van hem zal gevorderd worden.

Ad § 16. De billijkheid van deze bepaling vordert geene nadere toelichting.

Ad § 17. Uit aanmerking van de mutatien, die onder de tijdelijke aandeelhebbers in den gemeentegrond plaats hebben, is het verkieslijk voorgekomen, aan de bevolking ter zake van den grond waarop de fabriek gevestigd is, in stede van eene uitkoopsom in eens voor den geheelen duur van het kontrakt eene jaarlijksche vergoeding toe te kennen, ten einde ook degenen, die later bij erfenis of anderzins een aandeel in den gemeentegrond erlangen, daarvan blijvend voordeel genieten welk oogmerk niet wordt bereikt, door zoo als tot dusver heeft plaats gehad, eene geldelijke vergoeding in eens aan de tijdelijke bezitters toe te kennen, en die daarover zoo als van zelf spreekt, geheel beschikken.

Wat betreft het bedrag dier jaarlijksche vergoeding, is het billijk, dat die niet lager worde gesteld dan berekend naar de gemiddelde voordeelen, door de bevolking van den afgestanen grond genoten.

Ten aanzien van de bestaande fabrieken, gevestigd op gronden waarvoor reeds vroeger schadeloosstellingen in eens zijn uitgekeerd, kunnen er geene bedenkingen bestaan, om die, bij verlenging der kontrakten, ook aan deze jaarlijksche vergoedingssom te onderwerpen, omdat de vroeger uitgekeerde schadeloosstellingen slechts gegeven zijn voor den duur van het primitief kontrakt.

Ad § 18. Ofschoon in de vroegere kontrakten de hulp van het bestuur tot het snijden van het riet slechts bij uitzondering was toegezegd, heeft de ervaring bewezen, dat dit voorschrift niet altijd en overal onder alle omstandigheden kan worden gehandhaafd, derwijze, dat feitelijk de verstrekking der rietsnijders als regel werd beschouwd, omdat de fabrikant er slechts zelden in kan slagen, voor dezen arbeid, wiens regelmatige en dagelijksche voortzetting met de geheele fabrikatie in het naauwste verband staat, uitsluitend en genoegzaam vrijwilligers te vinden Thans heeft men het verkrijgen van die hulp niet afhankelijk gemaakt van de zienswijze van het gewestelijk bestuur, en zulks ter voorkoming van moeijelijkheden, die zich al ligt zouden voordoen, bij de beoordeeling of de fabrikant al dan niet in staat is, om zich de noodige rietsnijders uit eigen middelen te verschaffen. Even zoo is het ook beter geacht, om de bepaling van het loon in de kontrakten- zelve eens voor al te doen vaststellen, ten einde de kontraktanten ten aanzien van een voor hunne nijverheid zoo belangrijk feit zoomin mogelijk aan onzekerheid of wisseling van zienswijze der zich opvolgende gewestelijke of plaatselijke besturen te onderwerpen.

Het bedrag van het snijloon beliep tot dusverre veelal niet meer dan $^3/_4$ duit per bos. Dat loon tot 1 cent per bos verhoogd wordende, zal meer in verband staan tot den te verrigten arbeid.

Betreffende het verkrijgen van koelies voor de werkzaamheden in de fabrieken is het bedenkelijk voorgekomen, nu reeds aan de fabrikanten alle hulp des bestuurs volstrekt te ontzeggen. Het is te verwachten, dat in vele gevallen die hulp nog niet geheel zal kunnen worden ontbeerd, zonder aan de suikerfabrikatie moeijelijkheden in den weg te leggen, tot groot nadeel niet slechts van den fabriekant, maar ook van den planter en van het Gouvernement. Daarom heeft men vermeend te moeten houden hetgeen bij de laatst aangegane kontrakten te dien opzigte voorkomt met dat onderscheid, dat de te verleenen hulp zich alleen zal uitstrekken tot het verkrijgen van arbeiders en niet, zoo als in die kontrakten is uitgedrukt, ook tot trekvee en karren, in welke transportmiddelen, zoo als de ondervinding heeft geleerd, de fabrikant zonder te groot bezwaar kan voorzien; en voorts, dat de koelieloonen door den Gouverneur Generaal naar plaatselijke omstandigheden worden vastgesteld, ten einde de fabrikanten ook in dezen niet aan de zienswijze der gewestelijke of plaatselijke besturen te onderwerpen, ook ter voorkoming eener noodelooze opdrijving der dagloonen, waartegen moet worden gewaakt zal de suikerkultuur op Java, in de mededinging met die van andere tropische gewesten en met het beetwortelsurrogaat niet te kort schieten.

Ad § 19. De verwerking van riet door vrijen arbeid verkregen, op de fabrieken bestemd voor de verwerking van het riet van gouvernements-aanplant, is gebleken onbestaanbaar te zijn met de volstrekt noodige waarborgen tegen het beschikken over meerdere velden dan met de behoefte van padi is overeen te brengen, tegen overdrijving van de werkkrachten der bevolking, en tegen fraudes ter verkorting van de belangen van het Gouvernement, zoo als die bij de kontrakten zijn bedongen, aangezien het onmogelijk is te beletten, dat suiker, uit den gouvernements-aanplant verkregen, doorga voor produkt van vrijwilligen aanplant. Mogt later blijken dat de aangeduide bezwaren op voldoende wijze kunnen worden opgeheven, dan zullen ten aanzien der hier bedoelde vereenigde bewerking, nader regelen worden vastgesteld.

Ad § 20 Het verleenen door het Gouvernement van jaarlijksche rentelooze voorschotten voor de dagelijksche uitgaven in den maaltijd, is nog herkomstig uit den tijd, toen de Europesche industrie op Java, bij hare mindere ondervinding van de suikerfabrikatie, geldelijke aanmoediging en ondersteuning noodig had. Die tijd kan thans als verstreken worden beschouwd, daar het den fabrikant, bij den tegenwoordigen ruimen ondernemingsgeest aan geene gelegenheid zal ontbreken om des noodig, tegen billijke voorwaarden gelden bij de kooplieden of agenten op te nemen. Bij het voorschieten door het Gouvernement van het plantloon, zal het bedrijf-kapitaal niet zeer groot behoeven te zijn, nu de fabrikant bovendien terstond bij levering der suiker de helft uitbetaald kan krijgen van den kontraktprijs, terwijl die vroeger vele maanden na de levering verrekend werd.

Ad § 21. De levering van eene bepaalde hoeveelheid suiker aan het Gouvernement, in verband met de bepaling van een afdalend plantloon, is het meest geschikt voorgekomen om den fabrikant aan te sporen, de grootst mogelijke hoeveelheid suiker uit het riet te trekken, en de stroop, welke vroeger meestal weggeworpen werd, op nieuw tot suiker te bereiden.

Bij de kontrakten in de laatste jaren hernieuwd, is tot beginsel aangenomen de levering van een vast tantum suiker aan het Gouvernement voor den geheelen duur van het kontrakt, eens en voor altijd vastgesteld naar de rede van $^2/_3$ der gemiddelde opbrengst van de drie laatst toen bekende jaren, zoodat de fabrikant de vrije beschikking behield over hetgeen hij daarboven produceerde. Dat beginsel is hier in zoo ver behouden, dat elk jaar op nieuw als tantum der levering wordt genomen $^2/_3$ gedeelte der gemiddelde opbrengst van de laatst voorafgegane drie oogstjaren, zoodat bij vooruitgang der produktie, de fabrikant daarvan aanvankelijk alleen het genot heeft, doch het Gouvernement ook daarin later deelt, hetgeen billijk is, daar toch de vermeerdering der produktie gedeeltelijk ook is toe te schrijven aan de bestede zorg voor den aanplant en het onderhoud van het riet. Wel is waar deelt het Gouvernement op die wijze ook in de mogelijke vermindering de produktie, doch de kans is meer voor vermeerdering, dan voor vermindering daar het niet te betwijfelen valt, dat over het algemeen de suikerbereiding op Java nog verre is van het hoogste standpunt te hebben bereikt en nog voor aanmerkelijk hoogere produktie vatbaar is.

Bij het niet bekend zijn van het cijfer der produktie van nieuw op te rigten ondernemingen, is het meest doelmatig geacht, om bij uitbesteding, de onderneming te gunnen aan dengene, die gedurende de eerste drie jaren de grootste hoeveelheid suiker aan het Gouvernement levert.

De bepaling dat de levering van en met het vierde jaar zich zal regelen naar de werkelijk verkregen gemiddelde produktie der drie voorafgegane jaren, en dus daarna en vervolgens naar denzelfden grondslag als voor de bestaande ondernemingen is aangenomen, mits niet minder dan volgens het cijfer der inschrijving worde geleverd, berust op de overweging, dat zonder het laatste voorbehoud de mededinging tot groote overdrijving en gevaarlijke uitersten zou kunnen leiden.

Voor het aannemen van suiker, ook van andere standmonsters dan alleen no. 18, gelijk bij de laatst aangegane kontrakten is bedongen, kwam in aanmerking, dat het belang van den fabrikant medebragt, om binnen zekere grenzen, suikers van verschillende soorten te kunnen leveren, terwijl het belang van den handel vordert, dat de suikermarkt van sorteringen voorzien zij, ten einde aan aller vraag te kunnen voldoen.

Ad § 22. De maatstaf van den hier bepaalden prijs van de suiker is gegrond op de stelling, dat de fabrieksprijs van suiker no. 16 den fabriekant gemiddeld op *f* 8 per pikol komt te staan. Ook uit aanmerking dat behalve het verschil in de bepalingen ook hoogere plantloonen zijn bedongen en dat nu niet meer met gouvernements voorschotten gewerkt wordt, is deze prijsbepaling billijk voorgekomen, te meer daar die in verhouding tot de marktprijzen der laatste jaren het Gouvernement eene niet onaanzienlijke winst verzekert. De bepaling van één halven gulden meer voor beneden dat standmonster is, in verband met de handelsusantie, gegrond op de betrekkelijke innerlijke waarde.

Ad § 23. Een tijdvak van tien jaren na expiratie der nog loopende kontrakten is beschouwd als eene billijke termijnsverlenging, met het oog op het belang dat er voor het Gouvernement in gelegen is, dat tot de onderwerpelijke nieuwe grondslagen, van af het oogenblik waarop ze worden uitgevaardigd, zooveel mogelijk algemeen worde toegetreden, ten einde tot de eenvormigheid van stelsel te geraken, welke wenschelijk is, ook in verband met het te beproeven middel van uitbesteding der ondernemingen.

De hier gemaakte uitzondering op de toepassing van het bepaalde bij §§ 21 en 22 met betrekking tot sommige kontrakten, die nog eenige jaren voortloopen en waarbij ten aanzien van den prijs der aan het Gouvernement te leveren suiker en van het cijfer der vrije beschikking, door den fabrikant voordeeliger voorwaarden zijn bedongen, is gegrond op de overweging, dat, wanneer de billijkheid medebrengt, dat het Gouvernement voor de verlenging van de zijde des fabrikants eene zekere opoffering vordert, deze echter niet zoo bezwarend dient te zijn, dat de eigenaren van dusdanige kontrakten, althans naar te veronderstellen is, het meerendeel hunner daarin geen voldoend aequivalent zouden vinden, om de voordeelige voorwaarden hunner kontrakten aan de verleging op te offeren tot groot nadeel van de beoogde eenvormigheid van stelsel.

Ad § 24. De verklaring dat zij, die niet binnen den daarvoor gestelden termijn tot de aangeboden verlenging toetreden, alle aanspraak op latere verlenging verbeuren, is noodig geacht ter voorkoming van teleurstelling van de zijde der betrokken fabrikanten.

Bij de onzekerheid in hoever het beginsel van uitbesteding in de praktijk aan het doel zal beantwoorden, zou het voorbarig zijn, nu reeds te beslissen hoe later bij den afloop der kontrakten zal worden gehandeld. Het Gouvernement behoort met het oog op de algemeene of bijzondere toestanden volkomen vrij te zijn, als dan te werk te gaan zoo als het algemeen belang en de billijkheid zullen vorderen.

In geval van uitbesteding is het echter billijk, om, bij gelijkheid van voorwaarden, de voorkeur aan den inhebber te verleenen.

Ad § 25. De kontraktstermijn van twintig jaren voor nieuw op te rigten ondernemingen is niet te lang, wanneer men in aanmerking neemt het aanzienlijk kapitaal, dat noodig is tot opbouw en inrigting der fabriek.

Ad § 26. Het regt van overname der fabriek, hetwelk het Gouvernement bij expiratie der kontrakten zich hier voorbehouden heeft, is noodig geacht in verband met het later eventueel aan te nemen beginsel van uitbesteding der kontrakten, als wanneer de kontraktant geene middelen moet kunnen aanwenden, om de overgave der fabriek te vertragen of de overgave op een anderen kontraktant tegen te houden. De uitspraak van onpartijdige deskundigen en scheidsmannen zal zijne belangen ook zonder hooger beroep genoegzaam waarborgen.

(Wordt vervolgd)

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		NAAR
Julij	30	Engelsch	Meliora	J. Cooper	Shields	5 Maart	Hongkong
„	—	Amerikaansch	Pearl	H. W. Bartlett	op Walvisch v.		
„	27	Engelsch	Jessie Beagley	Ch. E. Zilbij	Liverpool	17 April	Hongkong
„	31	Amerikaansch	Wandering jew	J. Stackpole	„	— „	Shanghae
„	—	Pruiss	Albert Borsig	G. A. Wegener	„	13 „	Batavia
„	—	„	Johanna Wagner	Max F. Wuerst	Sunderland	21 Maart	Singapore
„	—	Amerikaansch	Almira	F. A. Smith	op Walvisch v.		
Augs.	1	Ned. Indisch	Gertrude	J. H. Sabels	Tjilatjap	30 Julij	Sumanap
„	—	Amerikaansch	Surprise	C. A. Ranlett Jr.	New-York	16 Mei	Hongkong
„	—	Pruiss	Elbe	Komm. Werner	Teneriffa	8 „	Singapore
„	—	Nederlandsch	President Plate	J. C. Harten	Batavia	31 Julij	Rotterdam
Julij	31	Amerikaansch	Magi	W. J. Chener	Kaap de G. Hoop	2 „	Singapore
„	—	Engelsch	Jaronto	A. Jorrance	Glasgow	21 April	„

Aangekomen schepen te *Batavia*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
Augustus	1	Nederlandsch	bark	Amicitia	D. Gaaff	Macao	2 Junij	Haager & Schuurman.
„	2	„	„	Amsterdam	A. H. Wedheijer	Amsterdam	25 April	Paine, Stricker & Co.
„	—	Ned. Indisch	„	So-Othan	Sech Hoesin	Pontianak	11 Julij	Gezagvoerder.
„	—	Amerikaansch	schip	Hussar	W. H. Howland	Melbourne	29 Junij	Dummler & Co.
„	—	„	„	Versailles	R. F. Scherburne	Boston	23 April	Paine, Stricker & Co.
„	—	„	bark	Meteor	G. Colson	Melbourne	20 Junij	„
„	3	Ned. Indisch	stoomb.	Ambon	W. Vogel	Padang	30 Julij	W. Cores de Vries.

Vertrokken schepen van *Batavia*.

DATUM		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	NAAR
Augustus	2	Nederlandsch	bark	Mercator	H. van der Woude	Schiedam
„	—	Ned. Indisch	„	Oeij Sinjo	Kouw Bien	Cheribon en Pecalongan
„	—	„	„	Fathool Mobarak	Moh. Saïd	Banjermassing
„	—	Engelsch	schip	John Bibby	James Smith	Soerabaija
„	3	Nederlandsch	„	Straat Balij	J. S. Scholl	„
„	—	Zweedsch	„	Oscar I	Thompson	Nederland
„	—	Deensch	„	Bergitte Melchior	T. Harboe	Samarang
„	14	Nederlandsch	bark	Jan van Brakel	C. Verheij	Wijnkoopersbaai

In lading liggende schepen te *Batavia*.

VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Amicitia	D. Graaff	Nederland	Haager & Schuurman.
„	„	Jan van Galen*	P. H. de Boer		van Ommeren, Rueb & Co.
„	„	Zeemeeuw*	H. Kaijser	Samarang	„
„	„	Louis Meijer	G. H. Holtgreve		Landberg, Bezoet de Bie & Co.
„	„	Isaac da Costa	Löasschen		Morgan, Melbourn & Co.
„	„	Margaretha Simonetha	Hoffman		Paine, Stricker & Co.
„	„	Christiaan Louis	den Exter van den Brink		Schimmelpenninck & Co.
„	„	Batavia	D. D. D. Borchers		„
„	„	Zaanstroom	Schaap		„
„	„	Josepha Louisa*	Muijssen		B. van Leeuwen & Co.
„	„	Resident van Son	van den Hoff		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
„	„	Duiveland*	H. Hagers		„
„	brik	Catharina Geertruida*	E. E. Mos	Hongkong	Jacometti & Co.
„	bark	Machmoed*	Moh. Yasin	Soerabaija en Makasser	Ruijs, Jacobsen & Co.
Ned. Indisch	brik	Vernon*	J. P. Kloppert		„
„	bark	Fathul Seroer*	Sech Bakreso		„
„	„	Johanna Elisabeth*	S. van Hien		P. Landberg & Zoon.
„	„	William Simpson*	Splatt	Londen	Martin, Dyce & Co.
Engelsch	„	Spanker*		Singapore	Pitcairn, Syme & Co.
„	schip	Cecilia*	Bronkamn		„
Zweedsch	„	Generaal Jacobij*	Weiland		C. Bahre en G. Kinder.
Bremer	brik	Cecrops*	Daviesen		Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
Deensch	schip	Hussar*	Howland		Dümmler & Co.
Amerikaansch	„	Succes*	Blanchard	Bordeaux	Cassalette & Co.
Fransch	„	Rose Marie Louise*	Garnau		J. Cezard & Co.
„	bark				

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schep n van *Tjilatjap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGV.	VAN
Julij	12	Ned.	brik	Gouvern. van Swieten.	van der Hart.	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Tjilatjap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Julij	8	Ned.	bark	Willem en Karel	Steenveld	Amsterdam
„	16	„	schip	Zaanstroom	Schaap	Batavia
„	22	„	brik	Martha en Jacoba	de Vries	Amsterdam

Aangekomen schepen te *Sumanap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Junij	25	N. I.	bark	Fathool Wadoet	Sech Alhadat.	Samarang
„	26	„	schoen.	Bintang Karat	Kleboe	Soerabaija
„	—	„	„	Fathool Haer	Sech Habassij.	Pasoeroean
„	27	„	kotter	Sie Berkat	Sech Bagraf.	Balie
„	—	„	brik	El-Ijeser	Sech Aboebak.	Batavia
„	30	„	schoen.	So-Ootdjiem	Intje Lanang.	Soerabaija
Julij	10	„	bark	Alhamdanie	Said Albabassij	„
„	11	„	schip	Ammana Tulbarie	Sech Bantok.	Samarang
„	12	„	brik	Atitool Rachman	Sech Soi	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Sumanap*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Junij	25	N. I.	brik	Noor	Sech Alinmanie	Pontianak
„	—	„	bark	Atiat Toolbarie	Said Alijdroos.	Pont en Samb.
„	28	„		Volkus Sa-Ada	Achmat	Pont v. Sam.
„	30	„	schoen.	Bintang Barat	Kleboe	„
„	—	„	„	Miftail Farie	Moh. Taheer.	Cheribon
„	—	„	brik	Soedool Barie	Said Aljoevrie.	Banjermassing
„	—	„	bark	Nauwan Eljoesoor	Monteiro	Pecalongan
Julij	9	„	schoen.	Mifrejool Moelook	Braie	Probolingo
„	—	„	bark	Fathal Nassar	Said Assegaf.	Cheribon

Vertrokken schepen van *Panaroekan*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Junij	30	Ned.	bark	de Zwijger	Hoogland	Nederland

Aangekomen schepen te *Pangool*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGV.	VAN
Junij	9	N. I.	schip	Gertrude	Sobels	Banjoewangi

Vertrokken schepen van *Pangool*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Junij	28	N. I.	schip	Gertrude	Sobels	Tjilatjap

Aangekomen schepen te *Koepang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Mei	25	N. I.	stooms.	Ambon	Vogel	Macasser
„	27	„	bark	Fathool Manan	Sech Bargabe.	Ternate
Junij	18	„	„	Faulke Nassar	Said Mohamat.	„
„	20	Eng.	schip	Thomas Anncale	Lowi	Melbourne
„	23	N. I.	bark	Scottisch	Mackenzie	Macasser

Vertrokken schepen van *Koepang*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN	GEZAGV.	NAAR
Mei	27	N. I.	stooms.	Ambon	Vogel	Banda
„	28	„	bark	Fathool Manan	Sech Bargabe.	Sam. v. Rottie
Junij	8	„	„	Fathool Madjiet	Said Asegaf	„
„	20	N. I.	„	Faulke Nassar	Said Mohamat.	„
„	21	Eng.	schip	Thomas Anncale	Lowi	Calcutta

Aangekomen schepen te *Bezoeki*.

DATUM.		VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Julij	17	N. I.	brik	Carolina Amelia	Gerhard	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Bezoeki*.

DATUM.		VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Julij	19	N. I.	brik	Carolina Amelia	Gerhard	Sumanap

Aangekomen schepen te *Banjoewangi*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	VAN
Julij	15	N. I.	schoen.	Venus	Jan	Soerabaija

Vertrokken schepen van *Banjoewangi*.

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGV.	NAAR
Julij	16	N. I.	schoen.	Venus	Jan	Bali Badong

MARKTPRIJZEN.

TE BATAVIA, DEN 3 AUGUSTUS

Arak, *f* 40,— à *f* 42 50,—verkoopen.
Koffij, Java, *f* 35,—afgedaan
———, Padang, zonder voorraad.
Suiker N°. 16 *f* 15,50 @ *f* 16,— afgedaan
Jenever A. V. H. bij Reynst en Vinju *f* 11,50— p. kelder, in Consumptie.
Gom elastiek *f* 105 @ *f* 108 — met veel vraag
Peper (Lampong *f* 20,— p. pic.
Rijst, Indramaijoe met zakken, zonder handel.
———, witte Batavia, 1ste kwaliteit, *f* 150,— @ *f* 170,— verkoopen.
———, „ „ 2de kwaliteit, *f* 130,— @ *f* 145,— „
———, Carga *f* 120 @ *f* 130,— „

Wisselkoers. — Op Nederland 6/m 102% Op Engeland 6/m Z. *f* 11.40 per £. Op China *f* 2 80 per doll. Op Singapore *f* 2,82 à *f* 2,85 per doll. nominaal. Op Calcutta *f* 120.— per 100 Cs Rs — Gouvernement 102%, N. H. M. trekt pari. Souvereigns *f* 12.90 @ *f* 13.—. o. ducaten *f* 7¼. n. ducaten 6¼.

TE SOERABAIJA DEN 30 JULIJ.

Suiker *f* 16,—
Koffij *f* 35,—
Rijst (Carga) *f* 110 @ *f* 130,—
Id. (witte) *f* 150 @ *f* 165.—
Koehuiden ℔ pic. *f* 40,—
Arak ℔ legger. *f* 40 @ *f* 45,—
Olie (Klapper.) *f* 25,—
„ (Katjang) *f* 19,—
Kadjang Matten *f* 8 @ *f* 12,—
Rotting *f* 7 @ *f* 9,—
Wisselkoers op Holland 102 pCt.

PRIJS-COURANT

TE PADANG DEN 25 JULIJ 1860.

Invoer Artikelen

			Een maand crediet.	
Madapollams,	Holl:	vijf kwart	*f* 5 40 à *f* —	
„	„	zes „	„ 6.50 „ „ —	
„	„	zeven „	„ 7.25 „ „ —	
„	„	acht „	„ 8.25 „ „ 8.65	
Shirtings, gebl.	„	vijf „	„ 8.50 „ „ 8.65	
„ „	„	vijf en een half kwart	„ 9.45 „ „ 9.60	gebleekte shirtings gevraagd
„ „	„	zes „	„ 10.20 „ „ 10.40	
Calicots	„	vijf „	„ 5.25 „ „ —	
„	„	zes „	„ 6.15 „ „ 6.20	
„	„	zeven „	„ 5.90 „ „ —	
Shirtings, ongeb.	holl.	vijf „	„ 7 25 „ „ —	
„ „	„	vijf en een half kwart	„ 8.— „ „	
„ „	„	zes „	„ 8.70 „ „ 9.—	
Drillings, ruwe		vier „	„ 7.50 „ „ 7.90	

Rood Katoen 87-8 dms	10.65 @ *f* 10.70		De prijzen zijn voor ligt doek; voorraad.
Idem 80-1 „	„ 10 30 „ „ —.—		
Idem 6-4 „	„ 13.50 „ „ 14.—		
Bladkoper, holl.		*f* 120— à *f* 125—	
Lood, (plat)		„ 25— „ „ ——	
Staal (Zweedsch)	*f* 16.—		
IJzer „	„ 12.— en een half „ „ 13.—		
„ (Engelsch)	„ 7.— à *f* 7.— en een kwart.		

Uitvoer Artikelen.

Bindrotting	*f* 55 à *f* —	
Gutta Pertja	„ 60 „ „ 70	
Gom Elastick	„ 80 „ „ 85	
Gom dammer	„ 18 „ „ 22	
Huiden Buffel	„ 45 „ „ 55	
Huiden, koe	„ 50 „ „ 60	
Peper, zwarte	„ 19 „ „ —	Aanvoeren van de Atsijnesche havens *f* 19 afgedaan.

Handelsberigten.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

VAN DEN 26 TOT DEN 28 JULIJ 1860.

Aanvoer.

Van Banjermassing per N. I. bark *Fathool Mobarak*, gez. Moh. Said.

24300 ps. kadj. matten, 25000 do. mal. matten. 4 corg. stroodeksels, 100 ps. planken, 35 do. daijak. matten, 10 do. hoeden, *f* 14,000 zilv. munt, 9 pic. was, *Gezagvoerder*.

Van Glasgow per Eng. schip *Spanker*, gez. McLachlan, agt. Pitcairn, Syme en co.

302 coll., 3 bn. en 67 coll. manufact., 220 coll. aardewerk, 200 vn. bier, *Martin, Dyce en co.*
706 coll. manufact., 5246 stav. en 160 bund. ijzer *Agenten*.
200 vn. bier, 24 suikerpannen, 66 coll. aardewerk, 113 do. machinerien, 152 manufact., *Wilson en co.*
66 coll. manufact., 4 vn. verf, *Bornèo C. Limited.*
10 kn. en 5 bn. koopmanschappen, *Hunter, Houghton en co.*
43 coll. manufact., *Burt, Myrtle en co.*
22 coll. verf olie en cement, 30 do. manufact., *Busing, Schröder en co.*
2 coll. manufact., *Gumprich en Strauss.*
17 coll. manufact., *C. Bahre en G. Kinder.*
10 coll. manufact., *Tolson, Hunt en co.*
12 coll. manufact., 30 tonn. steenkolen, *Order*.
10954 stav. en 160 bund. ijzer, ...

Van Singapore per Ned. schip *Resident van Son*, gez. v. d. agt. Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.

40 kn. opium, 34 bund. goeniegaren, *N. H. M.*
160 coll. touwwerk, *Maclaine, Watson en co.*
12 coll. manufact., *Martin, Dyce en co.*

Van Nederland per Ned. schip *Zeemeeuw*, gez. Kaijser, agt. van Ommeren, Rueb en co.

8 vn. patjols, 3 kn. tafelgoed, 13 do. kramerijen, 4 do. manuf... *en G. Kinder.*
100 bund. staal, *Schimmelpenninck en co.*
2 ks. tuinzaden, 25 pijp. bier, 50 vn. meel, 14 kn manufact., ...
100 md. bier, *E. Moormann en co.*
1 kt. diversen, *van Riel en ter Gouw.*
2 bn. dekens, 60 kn. en 50 vn. bier, *Agenten.*
17 kn. meubelen, *Trakranen.*
100 kn. wijn, *John Pryce en co.*
4 bn. laken, *Haager en Schuurman.*
50 vn. bier, *S. B. van Kleeff en co.*
2 kn. stalenpennen, *Hagedorn, Plump en co.*
25 kn. manufact., *Arnold en Zoon.*
9 kn. manufact., *B. van Leeuwen en co.*
140 led. leggers, *J. Cezard en co.*
1 kt. diversen, 400 keld. genever, 200 vs looddwit, 200 vs. steenen, 25 ks. kaas, 14 led. leggers, *Order.*
200 holsters, 200 patroontasschen, 200 revolvers, 200 schoorste... als hoedjes, 200 kogelvormen, 5 coll. diversen, *Gouvernement.*

Van Amsterdam per Ned. bark *Straat Balij*, gez. Scholl, agt. E. Moormann en co.

11 kn. monumenten, *Ihnen.*
2 vn. haring, 69 led. leggers, *Engelhard en co.*
14 vn. wijn, 36 coll. koopmanschappen, *C. Bahre en G. Kinder.*
172 coll. ....., 2 kn. zilverwerk, *G. Kolff en co.*
40 coll. manufact., *Busing, Schröder en co.*
18 bn. zakken, *Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.*
5 bn. roodgaren, 200 vn. bier, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
100 vn. bier, *J. Cezard en co.*
100 md. bier, 220 keld. lijnolie, 130 vs boter, 50 led. leggers, ...
50 led. leggers, *van Ommeren, Rueb en co.*
24 ks. likeuren, *Order.*
260 vn. koolteer, 4 kn. ijzerwerk, 1 do. diversen, 652 vn. teer, ...
394850 ℔ steenkolen, 1711 st. ijzer, 20 vs. zilv. munt, *N. H. M.*

Uitvoer.

Naar Bencoelen en Padang per N. I. stooms. *Ambon*, gez. ... agt. W. Cores de Vries.

60/m. Man. sigaren, 1 pak stroo do. uit entrep. *Abeelen, Dennis...*
3 kn. sarongs, *Wilson en co.*
250 stell. en 4 vn. stalenpannen, 6 krandj. gedr. visch, 12 vs. ... thee, 39 kn. koopmanschappen, *Oeij Toseng.*
6 kn. sarongs, *Niederer en co.*
eenige marine goederen, 80 coll. gouv do. 113 vn. meel, 83 do. ... 40 zakk. boonen, 3 stellingen, 1 kt. vlaggen, 20 kn. zilv. munt, ...
1 kt. parapluien, 1 do. koperwerk, *Tjia Kiokbie.*
7 kn. manufact, 15 do. wit en 6 do. gedr. katoen, 1 do. sar... *Dyce en co.*
3 kn. sarongs, 1 do. ginghams, *Pandel en Stiehaus.*
25 kn. koopmanschappen, *Lim Hoa.*
10 kn. koopmanschappen, *Smeer.*
7 corg. koperwerk, *Sech Said bin Salim Naoem.*
5 pic. zink in bladen, 6 do. spijkers, 10 ps. jagt geweren, *Hagedorn...*
1 kt. ongebl. katoen, 2 do. diversen, *Abdul Kaum.*
4 kn. longcloths, 1 do. kat. goederen, 1 do. doeken en slendang... *Satrie.*
46 kn. shirtings, *Burt, Myrtle en co.*
3 kn. ruwe zijde, 1 do. kat. goederen, 1 do. chitzen, 1 do. di... garen, *Said Alaijdroes.*
2 kn. provisien, 1 do. laken, *Gebrs. Veit.*
40 vs. boter, 25 ps. tricots, 15 vs. haring, 5 kn. Amerik. klokken, ...
25 bund. schoppen, *B. Andreas en co.*
4 bn. garen, *Said Hoesin Alhadat.*
5 kn. koopmanschappen, *Said Hindoean.*
20 vn. meel, 8 kn. opium, *Purvis en co.*
2 kn. opium, uit entrep. *Pitcairn, Syme en co.*

Naar Padang per Eng. schip *Agnes*, gez. Delmagne, agt. Maclaine, Watson en co.

382 tonn. steenkolen, 28 vn. vleesch, 2 roll. zeildoek, 1 kt. p... *boord gebleven lading*

Naar Soerabaija per Ned. bark *Twee Gezusters*, gez. Keuze... Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.

1 partij steenkolen, 20 vs. specie, *Aan boord gebleven lading.*

Naar Soerabaija per Ned. schip *Whampoa*, gez. Butner, agt. Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.

1 partij steenkolen, 20 vs. specie, *Aan boord gebleven lading.*

Naar Ambon en Ternate per Ned. bark *L'Amitie*, gez. Valk... agt. Jacometti en co.

3457 pic. rijst, *B. Andreas en co.*

Naar Nederland via Soerabaija per Ned. bark *Loevestein*, gez. Vonck, agt. J. Cezard en co.

120 pic. rotting, 450 do. tin, *N. H. M.*
5 coll. touwwerk, 4 vn. erwten en boonen, 8 do. boter, 11 ank. ... vn. spek, 500 ℔ brood, 2 kip. stokvisch, 2 vn. zuurkool, 1 ... *Agenten.*

Naar Balie per Eng. schip *Sophia Fraser*, gez. Griffet, agt. Wilson en co.

10 coll. manufact., uit entrep. *Martin, Dyce en co.*
10 vn. bier, 24 kn. gedr. katoen, 1 do. monsters, 60 kn. en 36 bn. ... *Agenten.*

Naar Nederland via Padang per Ned. bark *Shanghae*, gez. Ul... agt. C. Bahre en G. Kinder.

5 coll. machinerien, 81 bn. zakken, *B. Kopersmit en co.*
20 bn. zakken, 50 do. ambalo, *Joakim.*
2 bn. zakken, 30 do. stroo do. 2 bn. garens, *Paine, Stricker en co.*
1 kistje glaswerk, 1 ijzeren ledikant, *Gebr. Roselje en co.*
1 kt. naalden, 6 do. shirtings, 2 do. doeken, 2 do. laken, 15 do. drills, 1 do. spiegeltjes, 2 do. kains, 1 do. chitzen, 1 do. ... neteldoek, 1 do. fluweel, 1 do. broekenstof, 25 pic. staal, *E. Me...*
38 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
150 vs. staal, 500 keld. genever, 1017 stav. ijzer, 50 ks. blik, *Busing, Schröder en co.*
10 vn. afget. bier, *Burt, Myrtle en co.*
100 vs. boter, *Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.*
1 kt. gedr. katoen, 47 kn. manufact., uit entrep. *Tolson, Hunt en co.*
9 pic. werk, 19 kn. shirtings, 1 do. tuigen, 1 ijzeren ledikant, ...
1 kt. beschuit, 30 vn. afget. bier, 4 kn. provisien, 2 do. ge... meel, 4 kn. madera, 100 vs. boter, 1 kt. Man. sigaren, *Abeelen, D...*
69 kn. en 2 pakk. thee, 1 kt. ruwe zijde, 30 vn. soija, 6 vn. ... kn. leijen, 2 do. glaswerk, 2 do. naaigaren, 32 do. misoa, ... ps. stalenpannen, 2 kn. lergkeng, 2 do. vuurwerk, 4 pakk. ... kn. wit katoen, 1 pak drills, 4 krandj. aardewerk, 8 kn lakens... waren, 15 pic. katjang, 1 pak tjintjauw, 1 pic. roode rijst, 10 p... 1 kt. parapluien, 1 do. patjols. 20 do. gember, 1 do. doeken, ...
1 kt. batik goederen, *Tjia Kiokbie.*
1080 bn. stroozakken, *Dümmler en co.*
50 kn. en 8 vn. bier, 30 kn. rhijnwijn, 4 do. Jap. goederen, 1 ... 1 do. speelgoed, 3 pakk. lakwerk, *Pesch.*
270 coll. gouv. goederen, *Gouvernement.*
2 kn. Chin. goederen, *Aan boord gebleven lading.*

Naar Singapore via Muntok en Riouw per N. I. stooms. *Pa...* gez. Bosch, agt. W. Cores de Vries.

1 kt. sigaren, *Aan boord gebleven lading.*
25 vn. azijn, *Morgan, Melbourn en co.*
1 pak regaal, *Agenten.*
4 kn. Jap. goederen, *Borneo C. Limited.*
110 pic. niela, *Sech Samlan.*
59 coll. gouv. goederen, 293 stav. ijzer, *f* 3494,50 Mex. dollars, *f* 12,000 div. *Chinezen.*
1 pak leder, *Herment.*
4 kn. wijn, uit entrep. *Schimmelpenninck en co.*
8 kn. regaal, *Reynst en Vinju.*
3 kn. kaarsen, 2 do. wijn, uit entrep *Hagedorn, Plump en co.*
3 kn. diversen, uit entrep. *Vlaming Kiebert.*
3 kn. manufact., 2 do. valsch gouddraad, uit entrep. *E. Moormann...*
1 kt. cognac, 2 md. bier, 2 keld. genever, 2 vn. vleesch, 8 kn. ... boter, *f* 6000 zilv. munt, *Agenten.*
10 bn. tjintjauw. 10 kn. soija, 11 do. paijongs, 4 do. agar, *Joakim...*
15 kn. cognac, *Dümmler en co.*
40 keld. genever, 4 kn. en 1 vt. wijn, 6 do. brandy, 5 vn. bier, ... werk, 1 billard tafel, 1 keld. lijnolie, 1 kt. diversen, 3 do. di... provisien, 3 vs boter, 6 md. aardewerk, 1 pic. koffij, *John Pryce...*
f 27250 zilv. munt, 1 kt. batik goederen, 20/m. sigaren, *Lading ... en Soerabaija.*
1 kt. regaal, *Tiedeman en van Kerchem.*
1 kt. regaal, *Overhand*

Aangekomen Passagiers te Bat...

van den 2 tot 4 Augustus 1860.

Met het N. I. stooms. Ambon, Kapt. Vogel, de Majoor der inf... familie, Kapitein Hendriks, Offic. van Gez. Laugerveld en Den... Veltman, 1ste Luitenant Ruzette, Secretaris Brouwer met 3 kind... troepen van Padang via Bencoelen.

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat ... nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich vera... voor de wet H. M. VAN ...

SNELPERSDRUK VAN H. M. VAN DORP. TE B...